

Ajuntament de Sallent
Cabrianes i Cornet

PLA DE PARTICIPACIÓ CIUTADANA

Sallent, desembre de 2022

Sumari de continguts

1. EL CONCEPTE: QUÈ S'ENTÉN PER PARTICIPACIÓ CIUTADANA A DIA D'AVUI.....	2
2. MÈTODES, INSTRUMENTS I PROCESSOS EN LA PARTICIPACIÓ CIUTADANA.....	7
ACCIONS PER A LA PARTICIPACIÓ	10
ÒRGANS PER A LA PARTICIPACIÓ.....	14
INSTRUMENTS O SUPORTS PER A LA PARTICIPACIÓ.....	15
3. EL DISSENY DE LA PARTICIPACIÓ CIUTADANA.....	17
LA INICIATIVA CIUTADANA	19
LA CONSULTA CIUTADANA.....	20
EL PROCÉS PARTICIPATIU.....	21
4. LA COMUNICACIÓ EN EL PROCÉS DE LA PARTICIPACIÓ CIUTADANA.....	26
5. L'AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DELS PROCESSOS PARTICIPATIUS.....	31
6. L'ESTAT DE LA PARTICIPACIÓ CIUTADANA A SALLENT	34
7. UN NOU IMPULS A LA PARTICIPACIÓ CIUTADANA A SALLENT.....	39
8. FULL DE RUTA	46
9. BONES PRÀCTIQUES	48
CAS EXEMPLE #1.....	49
CAS EXEMPLE #2	50
CAS EXEMPLE #3.....	51
10. GLOSSARI DE TERMES EN PARTICIPACIÓ CIUTADANA	52
REFERÈNCIES	52

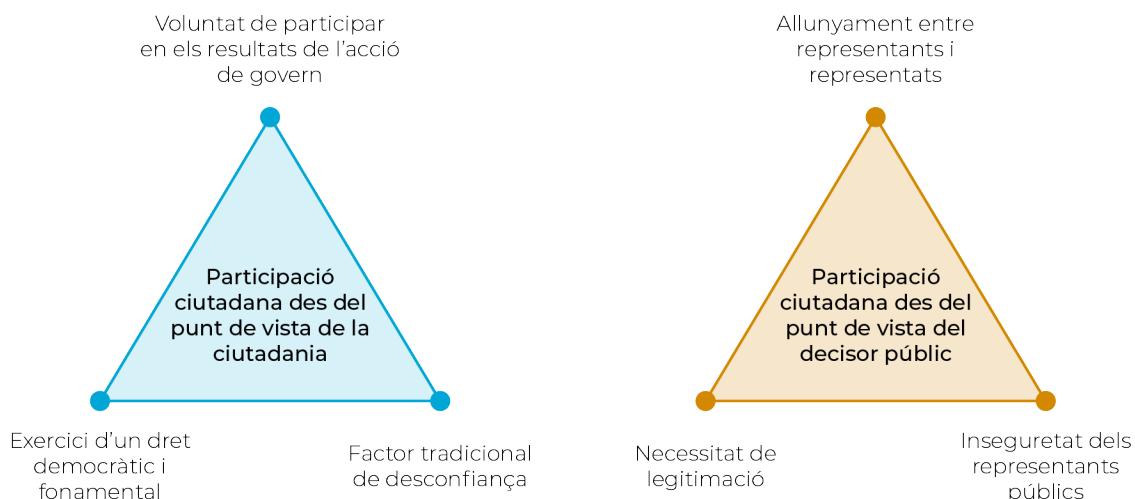

1. El concepte: què s'entén per participació ciutadana a dia d'avui?

Les societats organitzades en règims formalment democràtics participen de manera regular en l'elecció dels seus representants polítics, que són els i les encarregades de gestionar els afers públics -mitjançant la definició i l'aplicació de polítiques públiques- durant un període determinat.

D'altra banda, l'Administració Pública s'organitza en diferents nivells (àmbit local, àmbit català, àmbit espanyol, àmbit europeu) que defineixen polítiques públiques que impacten en les condicions de vida de la ciutadania. Tots aquests nivells de l'Administració tenen els seus processos electorals i les seves renovacions periòdiques de càrrecs. Així, sobre el paper, el sistema democràtic acostuma a presentar-se com el sistema d'organització i participació social més reïxit i compartit pels països més avançats tant en l'àmbit socioeconòmic com cultural. Ara bé, si hom parla de participació ciutadana és perquè el sistema democràtic també presenta disfuncions i aspectes de millora que formen part del debat públic i que venen motivats per diferents realitats. Així, des del punt de vista del decisor públic:

- En la pràctica política i en la gestió diària, es produeix de manera inevitable un allunyament entre electors i decisors públics. Aquesta circumstància és més clara com més distant es troba el nivell de govern de la ciutadania: la ciutadania sempre té més a l'abast una representant local que no una diputada del Parlament Europeu, per exemple. És en aquest sentit que el nivell local pren més importància, per raó de la proximitat: l'esmentat allunyament en la gestió dels afers públics i col·lectius té en la proximitat una possibilitat de reconduir-se.
- Els decisors públics, en qualsevol nivell de l'Administració, un cop exerceixen les seves funcions, experimenten manca de coneixement expert, dubtes i inseguretats a l'hora de definir i desplegar polítiques públiques. La complexitat de les qüestions que sovint tracten i les possibles solucions i accions per emprendre porten a la necessitat de cercar el suport de consells, òrgans participatius i assessors professionals personals. Un cop més, en l'àmbit local, la proximitat juga un paper clau en aquesta necessitat d'assessorament continu.
- En termes generals, el decisor públic està sotmès a l'escrutini col·lectiu i al retiment de comptes, i per això cerca legitimar la seva acció. La manera de legitimar-la passa, entre altres solucions, per visualitzar que la definició de polítiques públiques i la seva implementació està co-definida i co-desplegada en consonància amb els i les representants locals i la ciutadania en general.

Des del punt de vista de ciutadania, els motius que empenyen vers la participació ciutadana poden concretar-se en:

- Voluntat i interès general per participar i influir en el resultat de qualsevol acció pública. La motivació pot venir per interessos més generals o particulars, des de la defensa del medi ambient o del patrimoni cultural a l'obtenció de subvencions per a una determinada entitat cívica local. L'accés a recursos que la societat valora (en la distribució de l'espai públic, en l'assignació de beques...) reflecteix l'estructura d'interessos locals, que genera tensió en l'acció pública i la modela. Per tant, la defensa d'interessos individuals o col·lectius per accedir a recursos de diversa índole és un factor d'impuls clau a la participació ciutadana.
- Hi ha, també, un factor tradicional de desconfiança en l'acció institucional i pública. En aquest sentit, escollir representants i avaluar els resultats obtinguts a la fi del seu mandat no ha estat mai una opció real perquè la supervisió ciutadana de l'acció pública i la defensa dels interessos propis sempre s'ha exercit de manera poc estructurada. Les persones que assumeixen la representació pública i, molt especialment, en l'àmbit local, sempre estan sota la supervisió de la ciutadania i és lògic que s'exigeixin canals formals de participació.
- De la mateixa manera, la participació ciutadana és un dret fonamental atès que a nivell legal mai no s'han limitat als processos democràtics formals i, a més, els poders públics tenen l'obligació de fomentar la participació ciutadana de manera activa. Sense anar més lluny, l'Estatut de Catalunya reconeix la participació ciutadana com un dret fonamental i estableix el compromís dels poders públics amb el foment de la participació: «Els poders públics han de promoure la participació social en l'elaboració, la prestació i l'avaluació de les polítiques públiques, i també la participació individual i associativa en els

àmbits cívic, social, cultural, econòmic i polític, amb ple respecte als principis de pluralisme, lliure iniciativa i autonomia>>.

Després de dècades de circumscriure la participació democràtica als processos electorals, l'accentuació i la innovació en els processos de participació ciutadana és una realitat consolidada, que necessàriament ha de formar part de l'agenda pública. Ara bé, cal reconèixer que la intensificació i les noves fórmules de participació ciutadana han estat impulsades *des de baix*, és a dir, per part de la ciutadania, que, a través de les seves demandes, vol participar en el procés de presa de decisió de qüestions complexes que, d'una manera o altra, percep que afecten les seves condicions de vida. Existeix, per tant, una percepció del risc de restar exclòs a l'hora de prendre decisions i formular polítiques públiques en aquelles qüestions que són percebudes com a significatives per a la vida de les persones, perquè en anar a votar un cop cada quatre anys no és suficient.

Els processos de participació ciutadana van començar a prendre volada fa un parell de dècades, especialment en l'àmbit local, davant la necessitat de seguir legitimant l'acció de les institucions públiques i del sistema de democràcia representativa i, alhora, per assolir major encert i legitimitat en el desplegament de polítiques públiques. Igualment, per raó de l'esmentada proximitat, ha estat en el nivell local (entitats municipals descentralitzades, ajuntaments, consells comarcals, diputacions provincials, ...) on s'ha avançat més en participació ciutadana.

En conseqüència, una possible definició del concepte de <<participació ciutadana>> afirmaria que és la incorporació, de forma transparent i estructurada, de la societat civil a la presa de decisions públiques, per tal de fer millors polítiques i de major qualitat, d'acord amb els expectatives de la ciutadania beneficiària de les polítiques públiques. És, en definitiva, una nova forma de governar que canvia la relació entre ciutadania i les administracions que permet obtenir relacions més transparents i implica de manera més directa la societat civil en la definició i assoliment d'objectius comuns.

La participació ciutadana implica un procés de deliberació sobre allò que la ciutadania percep que l'afecta de manera directa, molt sovint relacionat amb la prestació de serveis públics. El procés de deliberació -el mètode de la participació ciutadana- ha de ser estructurat i compartit perquè el procés de presa de decisions que afecten la gestió pública es vegi enriquida per la visió de la ciutadania mateixa, tant a títol individual com a títol col·lectiu. La participació ciutadana facilita que les persones que vulguin puguin col·laborar en l'elaboració, el seguiment i l'avaluació de les polítiques públiques dels diferents nivells de l'Administració Pública.

Finalment, també es pot aportar la definició de <<participació ciutadana>> que fa servir la Diputació de Barcelona -ens clau de suport al món local- i que treballa, entre altres objectius, per la promoció de la participació ciutadana als municipis:

“Entenem la participació ciutadana, en el marc del món local, com el dret de la ciutadania d'intervenir, de forma individual o col·lectiva, en la definició i l'aplicació de les polítiques públiques de l'Ajuntament a través de processos de consulta, deliberació, decisió, implementació i avaluació sobre qualsevol assumpte de la seva competència.” (Quaderns de Participació Ciutadana, 03).

Per al cas particular de Sallent, cal dir que no es parteix de zero atès que s'han dut a terme diferents processos participatius i s'han creat òrgans de participació. Aquestes experiències han deixat un pòsit de coneixement i experiència que ha de servir de fonament per aportar un nou impuls a la participació ciutadana i anar més enllà.

En aquest sentit, els nous processos de participació que cal impulsar (relacions del govern municipal i de les regidories amb la ciutadania i les seves associacions) no es troben únicament als canals establerts en el Reglament de Participació ciutadana. Tampoc s'aconsella fer-ne una lectura restrictiva o a la baixa de les possibilitats que existeixen per articular una nova etapa en la participació ciutadana a Sallent, atès que són molt dinàmics i variats i no es tracta pas de limitar-los ni de condicionar-los. Així, a tall d'exemple, la hibridació dels canals presencials amb digitals pot arribar a ser un element clau per garantir la transparència, traçabilitat i operativitat dels processos de participació ciutadana.

En qualsevol cas, el present document - marc té la voluntat d'establir uns denominadors comuns per definir i crear consens al voltant dels futurs canals de participació que poden desenvolupar-se a Sallent, les seves funcions i objectius i establir mitjans que en garanteixin la seva fiabilitat i operativitat.

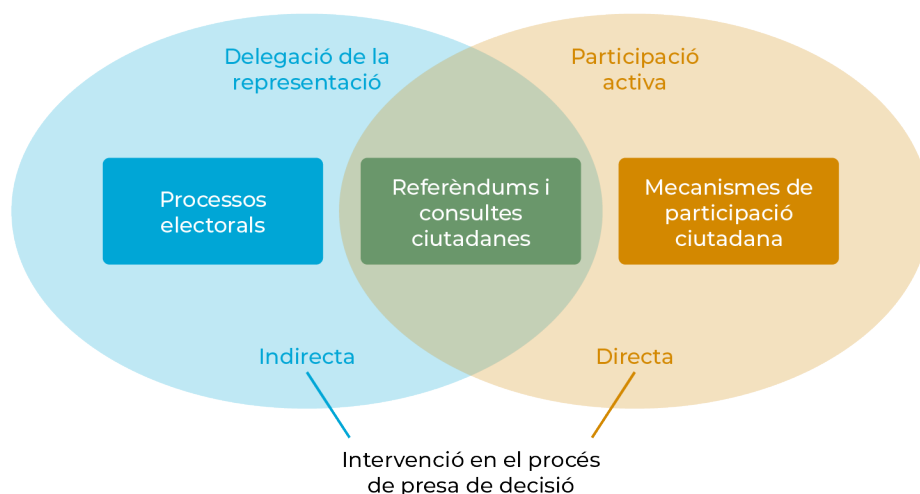

2. Mètodes, instruments i processos en la participació ciutadana

De manera genèrica, s'acostuma a explicar que en el nostre sistema institucional la participació ciutadana en els afers col·lectius s'exerceix mitjançant diferents fórmules. L'alternativa més clàssica són els processos electorals, en els quals mitjançant representants escollits (tal com s'estableix a les lleis electorals) s'articula la funció representativa. Aquests processos han de ser transparents, han de facilitar la informació necessària per conèixer què es fa amb el poder delegat per la ciutadania, que ha de retre comptes de les accions desenvolupades.

Més pròpiament dins del que en termes comuns s'entén per participació ciutadana, hom troba la fórmula del referèndum, que pertany a l'anomenada <<participació directa>>: consisteix en la possibilitat de decidir sense intermediaris una determinada actuació pública. La institució que articula aquesta dimensió és el referèndum, instrument al qual el nostre sistema institucional no permet una vinculació directa sobre els poders públics, ja que els seus resultats, per imperatiu legal, sempre tenen un caràcter consultiu.

Però el fet que no sigui possible una vinculació jurídica no impedeix que, políticament, els regidors o les regidores que componen els òrgans de decisió municipal -assenyaladament, el Consell Municipal i el Govern- en puguin tenir en compte els resultats a l'hora de prendre decisions. Un sistema democràtic de qualitat ha de permetre aquest canal d'intervenció directa del conjunt de la ciutadania en la concreció de les polítiques públiques.

Finalment, la ciutadania ha de tenir la possibilitat real d'incidir de manera més directa en els processos de presa de decisions col·lectives i intervenir en els processos d'elaboració de les decisions polítiques o coproduint-les.

La participació ciutadana s'articula mitjançant la interacció contínua dels diferents actors que intervenen en la vida política i social de la ciutat: ciutadania i les seves organitzacions (socials, econòmiques, professionals, etc.) i els regidors i les regidores

del Govern i els i les representants electes dels grups polítics a l'oposició. Els regidors i les regidores tenen els seus canals de debat, concreció de noves normes i pressupostos, seguiment i control de l'acció de govern. En canvi, la ciutadania i les seves organitzacions necessiten uns altres canals específics com ara els processos participatius, els òrgans de participació, les consultes o la iniciativa ciutadana. Aquests canals han de fer possible la democràcia participativa -la participació ciutadana- que ha de permetre proposar, discutir, debatre i coproduir les polítiques públiques.

El procés de participació ciutadana té un nucli dur, que és el moment o procés de deliberació que es genera en el marc d'aquests mecanismes participatius i ha de tenir també una funció pedagògica i d'aprenentatge clau en la corresponsabilitat dels afers públics atès que genera coneixement compartit i entre la ciutadania i l'Administració.

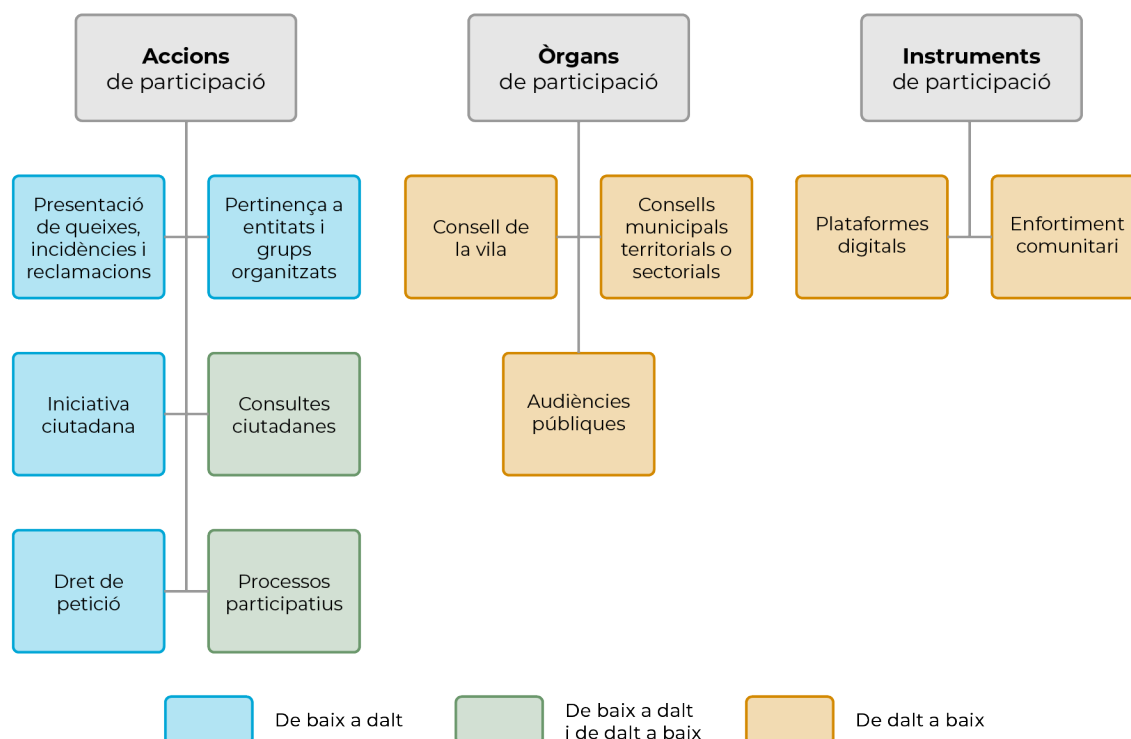
Per tant, aquesta darrera dimensió connecta la ciutadania amb la *polis*, la ciutat, la *civitas* o civilització, en la gestió dels afers públics de la *polis*, és a dir, a la política i a les decisions que afecten al conjunt de la ciutadania. Aquesta participació, però, té diferents mecanismes i gradacions que van des de la proposta fins a la decisió i per això són necessaris diferents canals prèviament regulats que conformen la dimensió de la participació ciutadana directa.

També cal reconèixer que dins del cos social hi vivim persones amb desigualtats materials i amb diferents realitats, necessitats i interessos que requereixen accions específiques per facilitar-ne la participació, de manera que cal eliminar els obstacles que la dificulten. Així, per afavorir la participació de les persones amb discapacitat o diversitat funcional, cal disposar d'unes condicions d'accessibilitat específiques. En el mateix sentit, també per a les persones que formen part de comunitats culturalment diverses per a les quals són necessaris instruments i metodologies singulars.

Per fer efectiu el dret de participació ciutadana cal una actitud proactiva per part de l'ajuntament amb les tres accions que la Constitució Espanyola vigent estableix per a tots els poders públics. En primer lloc, cal promoure els canals i instruments aptes per a la participació màxima i més àmplia i inclusiva. En segon lloc, cal eliminar els obstacles que la dificultin o impedeixin, articulant mitjans singulars per arribar a les persones que, per les seves circumstàncies personals o socials o per desigualtat de gènere o edat, tenen més dificultats. En tercer lloc, cal facilitar la intervenció ciutadana en els processos de presa de decisions polítiques, de manera que la utilització d'aquests canals no depengui principalment de l'acció institucional, sinó que la iniciativa ciutadana, amb la seva autonomia i la seva pluralitat, pugui tenir un pes important en aquests processos.

La iniciativa ciutadana és cabdal per activar l'agenda política i per dinamitzar les sinergies socials que permetin noves actuacions polítiques. Per això és important incorporar-la com un actor públic, més, juntament amb els regidors o les regidores del consistori.

Així, en relació amb els mètodes, instruments i processos en la participació ciutadana en un sentit tan ampli com sigui possible, hom pot esmentar els següents:

Accions per a la participació

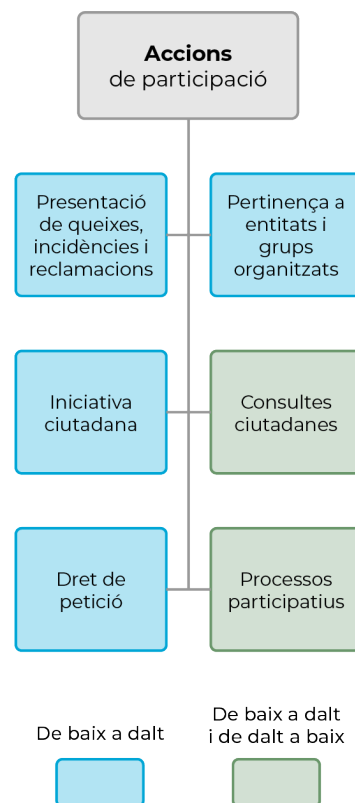
Presentació de queixes, incidències i reclamacions

Com a usuària dels serveis municipals i objecte d'unes polítiques públiques concretes, la ciutadania té dret a accedir a la presentació d'incidències, queixes o reclamacions, suggeriments i agraïments, tant en línia com de manera presencial o per escrit. Igualment, existeix el dret a participar implicar-se en comissions d'usuàries de serveis públics per fer seguiment i propostes sobre el seu funcionament. Val a dir que algunes entitats no consideren la presentació de queixes, incidències i reclamacions com una expressió més de la participació ciutadana.

Pertinença a entitats o associacions (grups organitzats)

La participació i la implicació ciutadana en projectes col·lectius consisteix en la creació de (o implicació en) grups, projectes, organitzacions de tipus comunitari mitjançant els quals la ciutadania s'organitza col·lectivament per promoure projectes que van més enllà de cada persona o individu. L'existència d'un teixit social enfortit i d'aquesta energia comunitària és cabdal per a la societat democràtica i la vida de pobles i ciutats, i la seva creació i el seu funcionament són absolutament lliures i voluntaris; les persones interessades ho fan de manera autònoma. La participació ciutadana també passa per elaborar plans i programes per a l'enfortiment social, econòmic i democràtic de l'associacionisme, respectant la seva independència.

El Registre Municipal d'Associacions és el registre administratiu en el que s'inscriuen les associacions, entitats i fundacions sense afany de lucre que, tenint la seva seu social i el seu àmbit d'actuació principal el municipi, representin interessos sectorials, econòmics, comercials, professionals, científics, culturals o anàlegs i que la seva activitat tingui per objecte la millora de la qualitat de vida de la ciutadania. El registre té un caràcter públic i la seva finalitat és permetre a l'Ajuntament conèixer el nombre d'entitats existents a la ciutat, els seus objectius i la seva representativitat per fer una efectiva activitat classificatòria, afavorir el foment de l'associacionisme i facilitar les relacions del consistori amb les entitats i les associacions de la ciutat.

La iniciativa ciutadana

Es defineix com la intervenció ciutadana dirigida a promoure una determinada actuació d'interès general i de competència municipal per part del seu Ajuntament o ens local. Així, la concurrència de l'interès general o d'un col·lectiu ampli s'acredita mitjançant la recollida del nombre de signatures que s'especifica en els reglaments de participació ciutadana i que acostuma a ser un percentatge del total de la població municipal empadronada (normalment, entre un 5% i un 10%).

Els governs locals han d'oferir suport tècnic i assessorament a les persones i entitats interessades a promoure iniciatives ciutadanes i facilitar ajut econòmic a aquelles iniciatives que hagin obtingut el nombre de signatures mínimes necessàries per a

les despeses degudament justificades. L'articulació de la iniciativa ciutadana és a través d'una Comissió Promotora o similar, que impulsarà la recollida de signatures per a assolir la iniciativa popular i farà la interlocució amb els i les representants del seu govern local.

En la iniciativa ciutadana acostumen a participar les persones de més de setze anys empadronades al municipi. L'objecte de la iniciativa ciutadana s'ha de referir a matèries de competència municipal, i no pot limitar o restringir els drets ni les llibertats fonamentals legalment establertes ni referir-se als tributs i preus públics municipals ni a pressupostos ja aprovats.

En el cas que la iniciativa ciutadana consisteixi a proposar la celebració d'una consulta ciutadana, la sol·licitud de la iniciativa ha d'anar acompanyada del text de la pregunta o preguntes o proposta o propostes que es vol sotmetre a consulta ciutadana, les persones cridades a participar-hi, l'àmbit de ciutat o districte i una memòria explicativa de les raons que aconsellen dur a terme la iniciativa, segons els promotors.

En els reglaments municipals de participació és on cal establir de manera exacta la regulació dels aspectes particulars de la iniciativa ciutadana.

Els processos participatius

Són processos de participació ciutadana que tenen per finalitat fer el diagnòstic d'una situació determinada com a base per articular l'actuació pública pertinent, cercar idees creatives i innovadores respecte d'una actuació municipal determinada o suggerir o valorar propostes concretes per intervenir en una situació.

Els processos participatius poden ser promoguts per iniciativa ciutadana o per qualsevol ens o òrgan de govern municipal com l'ajuntament, els consells municipals sectorials o territorials o el consell de la vila, per exemple, en cas que n'hi hagi.

Cada procés participatiu té un procés administratiu que li dona suport i un grup impulsor amb les funcions d'identificar i proposar els perfils de les persones cridades a participar-hi, per definir les metodologies més adients per a la participació efectiva i per fer el seguiment del procés. També col·labora en la definició dels indicadors per a l'avaluació del procés participatiu. L'aprovació del procés participatiu correspon a l'alcaldia.

Consultes ciutadanes

És el mecanisme o procediment a través del qual l'ajuntament demana l'opinió de la ciutadania en matèries de la seva competència, la qual s'expressa mitjançant el

vot directe, lliure, igual i secret en les urnes presencials o electròniques establertes a aquest efecte, dins el marc de la normativa municipal, autonòmica i estatal vigent. Ara bé, una consulta ciutadana tant pot ser impulsada des de l'Ajuntament com des de la iniciativa ciutadana.

Les consultes poden ser simples quan es refereixen a una única matèria, o múltiples quan en el mateix procés es demana l'opinió sobre diverses matèries diferents. Normalment, poden participar en les consultes ciutadanes les persones majors de 16 anys inscrites en el padró municipal. La consulta pot contenir una o més preguntes o una o més propostes perquè les persones cridades a participar-hi puguin donar-hi una resposta afirmativa, negativa o votar-hi en blanc, o puguin elegir entre diferents solucions o propostes alternatives. Les preguntes i les propostes s'han de formular de manera neutra, concisa, clara i senzilla, a fi que la ciutadania pugui comprendre'n l'abast.

En cas que la consulta sigui promoguda a iniciativa ciutadana, el nombre de signatures necessàries per a la seva tramitació, la presentació de la sol·licitud i la recollida, autenticació i presentació de signatures es regeixen pel que disposi el reglament de participació ciutadana del municipi, que també regula el procés d'impuls a la consulta des del govern municipal.

L'ajuntament ha d'elaborar, a partir de les dades del padró, la llista provisional de persones cridades a participar-hi. La votació pot ser presencial o electrònica.

La Comissió de Seguiment de la consulta és l'òrgan responsable de vetllar perquè les consultes ciutadanes es desenvolupin d'acord amb l'establert en la Llei.

Dret de petició

La ciutadania té dret a fer peticions o sol·licituds al govern municipal en matèries de la seva competència, sense més limitacions que les establertes en les lleis. Pot estar fonamentada bé en la defensa d'un interès general o bé en la protecció d'interessos legítims, privats o individuals. No es pot utilitzar per a demanar una actuació per a la qual hi hagi un altre procediment o mecanisme específic que permeti a la ciutadania demanar-la o instar-la.

Òrgans per a la participació

Són instàncies regulades i que pauten el procés de participació en l'àmbit local. Dins dels òrgans o espais de participació es fomenta, també, la creació d'espais *ad hoc* amb inici i final, per projectes que es consideri oportú desenvolupar.

El consell de la vila

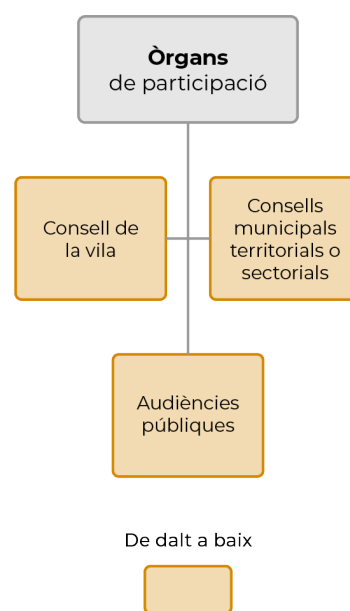
És l'òrgan de deliberació que generalment està integrat per l'alcalde o l'alcaldesa, un regidor o una regidora en representació de cada un dels grups municipals presents al consistori, persones que no sigui membres de la corporació municipal ni de personal al seu servei procedent dels representants associatius o de les representants associatives, escollits a aquest efecte per cada consell municipal sectorials o territorials. També hi poden ser representants de les institucions més significatives de la ciutat, a proposta de l'alcalde o alcaldessa. El reglament municipal de participació ciutadana n'acaba de fixar la composició i les funcions.

El consell de vila acostuma a ser el màxim òrgan municipal consultiu de participació i deliberació ciutadanes, el qual es podrà descentralitzar a través de comissions sectorials i/o territorials. En cas de desenvolupar-se, la seva creació ha de ser acordada pel ple municipal.

L'audiència pública

És la reunió en una data determinada dels o les responsables municipals amb la ciutadania perquè aquesta pugui rebre informació i presentar i debatre propostes en relació amb una determinada actuació pública, activitat o programa d'actuació. Es pot celebrar a través de la plataforma digital quan sigui possible, si així es demana.

L'alcalde o l'alcaldesa o, per delegació seva, el regidor o la regidora, pot convocar audiències públiques, per decisió pròpia o a proposta del Consell Municipal o del Consell de la Vila. Depenent del que estableixi el reglament de participació, en el cas de convocatòries dirigides a persones menors de 16 anys, també es pot fer a petició de tres centres educatius de la ciutat. En qualsevol cas, el reglament municipal de participació ha d'acabar de regular el funcionament i les funcions de l'audiència pública.

Pròpiament, l'audiència pública podria no considerar-se com a un òrgan i sí com a un mecanisme o espai de participació ciutadana.

Els consells municipals sectorials i/o territorials

Els consells municipals sectorials i/o territorials són òrgans de caràcter consultiu i informatiu destinats a la participació de la ciutadania. Són els mitjans de trobada regular entre la ciutadania i l'Ajuntament per debatre i recollir, de manera continuada, les seves opinions i propostes sobre les actuacions municipals. Per realitzar aquestes funcions han de rebre informació suficient sobre les actuacions municipals, facilitada directament per l'Ajuntament a iniciativa pròpia o a petició del mateix òrgan.

Tenen com a objectiu facilitar la participació ciutadana en l'àmbit de més proximitat sectorial o territorial, contribuir a la deliberació democràtica i fer un seguiment de l'acció de govern. Els òrgans de participació són d'àmbit territorial, si les seves funcions estan relacionades amb una part concreta i delimitada del municipi, com un barri o una zona, o d'àmbit sectorial, si les seves funcions estan relacionades amb una determinada esfera funcional de l'actuació municipal.

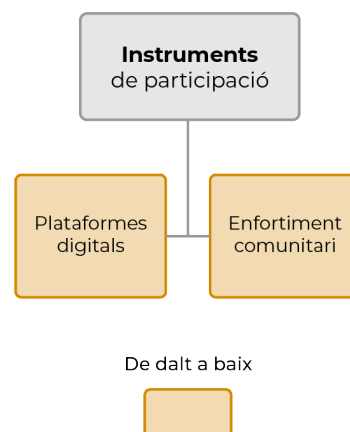
L'ajuntament ha de facilitar un funcionament fluid dels òrgans de participació i els recursos més idonis per al compliment dels seus objectius. La seva creació ha de ser acordada pel ple municipal, el qual n'ha de determinar la composició i la regulació del funcionament i modificació.

Instruments o suports per a la participació

La plataforma digital

La plataforma digital és un conjunt de serveis de programari accessibles des de qualsevol terminal (ordinador, mòbil, tauleta o altres dispositius) connectats a internet seguint estàndards tecnològics oberts i interoperables, no subjectes a restriccions d'accés de tipus legal o tecnològic per a l'intercanvi d'informació digital entre dispositius. Els canals de participació han de poder ser registrats, si així es considera en el moment de la seva utilització, en la plataforma digital.

La plataforma digital de participació ciutadana és el mitjà en línia que facilita els processos participatius i vehicula la participació efectiva de la ciutadania que l'exerceix de manera no presencial.

Enfortiment comunitari

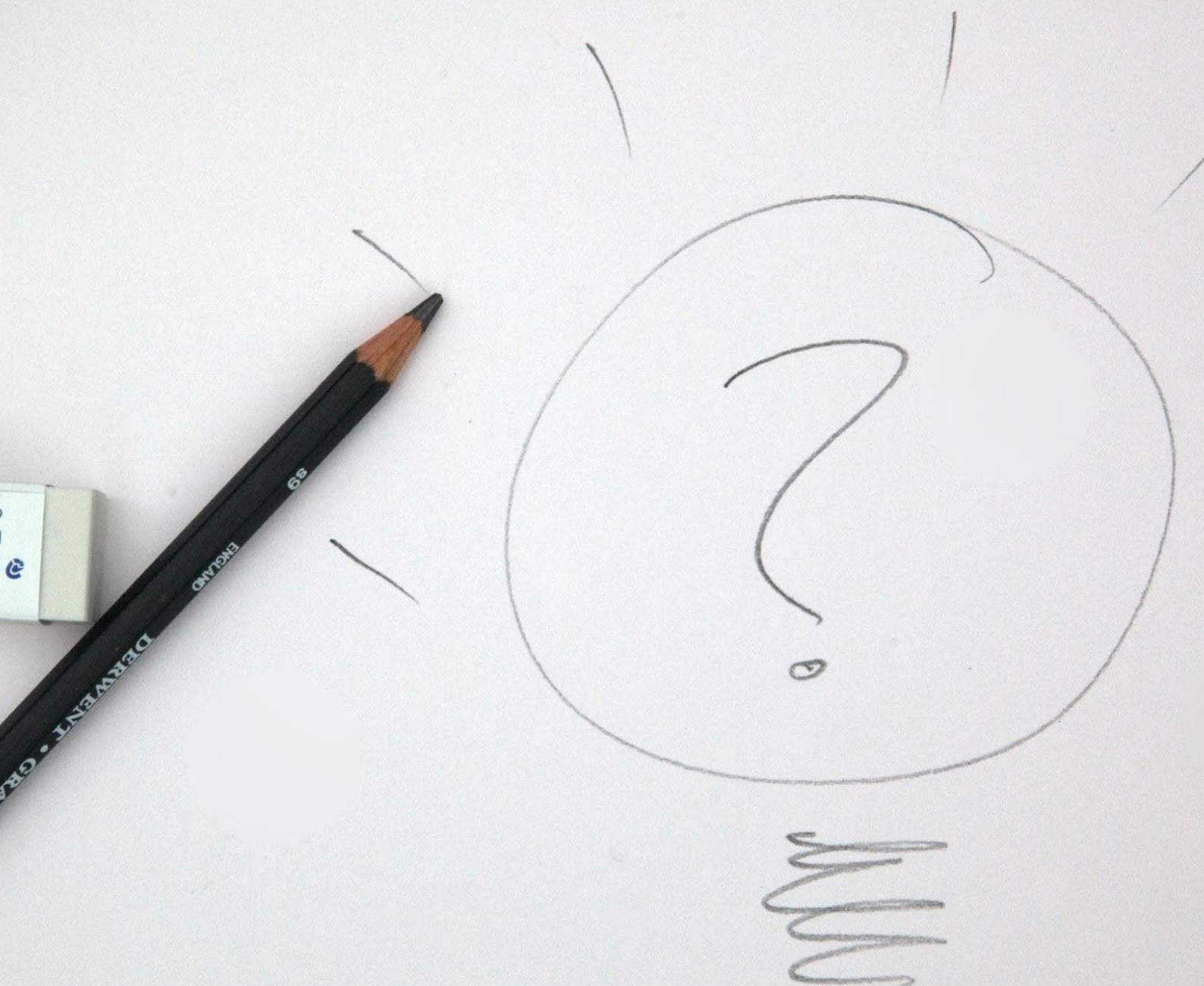
Són els mecanismes que donen suport als projectes associatius de la ciutadania. L'ajuntament ha de posar a disposició de les associacions ciutadanes mitjans materials i econòmics perquè realitzin millor els seus projectes i les seves activitats. Regularment, s'han de fer convocatòries de subvencions i, quan sigui possible i adequat, convenis anuals o plurianuals, dirigits a la realització de les activitats de les associacions ciutadanes que siguin d'interès per a la ciutat.

Les associacions, com a agrupacions de persones al voltant d'unes finalitats compartides, poden rebre el suport de l'ajuntament en enfortiment social (millora de la capacitat d'incorporar noves persones al projecte associatiu), enfortiment econòmic (millora de l'autonomia i capacitat de produir activitats d'interès ciutadà), enfortiment democràtic (millora del funcionament democràtic de les associacions, el compliment del seu codi ètic i altres exigències legals) i l'enfortiment mediàtic (fer més visible la tasca de les entitats, a través dels mitjans de comunicació municipals).

En definitiva, l'ús real i regular d'aquests canals i instruments de participació ha de permetre la intervenció ciutadana en els processos de presa de decisions polítiques -que afecten tothom- i millorar el funcionament dels serveis públics a partir de l'atenta i continua mirada de la ciutadania que els fa servir, així com facilitar l'organització comunitària com a mitjà efectiu d'intervenció en tot allò que és col·lectiu.

Val a dir, també, que l'enfortiment comunitari sovint s'interpreta més dins del foment del teixit associatiu i la ciutadania activa i no tant com un instrument de participació ciutadana.

Finalment, cal tenir en compte que els diversos instruments i canals de participació se sotmeten als principis de transparència, publicitat, claredat, accés a la informació, neutralitat institucional, primacia de l'interès comú, diversitat, debat públic, igualtat i no discriminació, inclusió, eficiència, accessibilitat universal, protecció de les dades de caràcter personal i retiment de comptes.

3. El disseny de la participació ciutadana

De manera genèrica, els processos de participació ciutadana han de tenir, com a mínim, les fases següents:

- **Formulació de la proposta.** La iniciativa del procés de participació ciutadana tant pot venir de part de l'ajuntament com de part de la ciutadania. En cada cas caldrà que es respecti el procediment establert en el reglament de participació ciutadana del municipi. Amb anterioritat a aquest moment de formulació de la proposta, encara s'hi pot identificar la necessària formulació del problema o repte que es vol abordar mitjançant la participació, la necessària generació d'acords (bé sigui entre grups de ciutadans o entre els partits i les persones que conformen el govern municipal i l'oposició) i l'acord sobre la forma concreta que adquirirà el procés de participació.
- **Informació a les persones que hi poden participar.** És un aspecte clau delimitar quin és l'univers cridat a participar en el procés. Normalment, quan es tracta d'una qüestió d'interès general, hi són cridades a participar les persones empadronades al municipi, però també pot donar-se el cas que el procés de participació vagi destinat als veïns i veïnes que viuen en una determinada part del municipi o a un determinat segment de la població, per exemple les persones majors de 65 anys. Posteriorment, caldrà abordar els aspectes de comunicació, que ha de ser clara i entenedora per no generar exclusió o desinterès. Normalment, la informació per a la participació es concreta en la convocatòria oficial en forma de decret d'alcaldia o similar –per part de l'ajuntament– del procés i en la difusió i la comunicació que se'n faci.
- **Aportació de propostes i deliberació.** S'ha d'incorporar, si la naturalesa del procés ho permet o ho requereix, la participació de persones i entitats, responsables de l'ajuntament i persones expertes al seu servei o independents. Les aportacions i propostes es poden presentar per qualsevol mitjà vàlid en dret i també per via electrònica, amb l'únic requisit d'identificació de la persona. Si la naturalesa del procés participatiu ho permet, l'ajuntament ha de promoure processos de deliberació pública que incentivin el diàleg i el contrast d'arguments. La convocatòria d'aquests processos ha d'establir un termini perquè les persones que poden participar facin les seves aportacions i propostes. El debat dels processos participatius es pot produir també en espais digitals, a través de la plataforma digital disponible.
- **Valoració de les propostes.** Els impulsors del procés (el mateix ajuntament o una comissió de seguiment o grup impulsor) ha de considerar i valorar totes les aportacions i propostes realitzades. A la fase de valoració ha de determinar-se quines aportacions i propostes es prenen en consideració i com es concreta

en la futura actuació de l'ajuntament. Poden excloure's de la fase de valoració les aportacions que no tinguin relació directa amb l'objecte del procés.

- **Implementació de la proposta.** Un cop es pren la decisió, cal comptar amb un marge de temps raonable -en funció de les característiques de la intervenció- per a la seva implementació. Igualment, cal fer-ne el seguiment.
- **Avaluació del procés i retiment de comptes.** L'avaluació dels resultats del procés ha de reflectir-se en una memòria final, que ha d'elaborar-se en un termini de temps curt a comptar des de la finalització de la implementació de la proposta. L'avaluació ha d'incloure, com a mínim, tota la informació necessària en relació amb quin col·lectiu o col·lectius hi han participat; quina és l'actuació pública que s'ha sotmès a la consideració ciutadana; com s'ha dut a terme aquesta participació i quins han estat els seus resultats. També poden incloure's breus enquestes de satisfacció entorn la utilitat i l'impacte generat amb el procés participatiu sobre aquella realitat o circumstància que es volia canviar.
- **Retorn dels resultats del procés.** Es traslladen a les persones participants i al conjunt de la ciutadania els resultats del procés.

En totes les fases del procés s'ha d'utilitzar el llenguatge no sexista més adient, incorporant els codis de comunicació de les persones amb discapacitats i, sempre que sigui possible, els de cultures diverses.

Ara bé, tal com ha estat descrit en l'apartat anterior, la complexitat més elevada es troba a les accions de participació que anomenem <<iniciativa ciutadana>>, <<consultes ciutadanes>> i <<processos participatius>>. Per tant, és en aquestes tipologies que concreten la participació ciutadana on cal establir, de manera clara i compartida, quins són a grans trets o de manera estandarditzada els passos i les fites que cal tenir en compte a nivell metodològic per assegurar la qualitat de la participació ciutadana. A continuació es fa una proposta de procediment metodològic per a cada un d'aquests recursos de participació.

La iniciativa ciutadana

- **Cas exemple (hipòtesi):** en un municipi, l'edifici de l'ajuntament té un alt valor patrimonial i està situat al centre del barri antic de la vila. Ara bé, de fa anys que ha deixat de ser un edifici funcional i ja s'ha pres la decisió de traslladar l'ajuntament a un nou edifici més modern i funcional. Per tant, l'antic edifici de l'ajuntament restarà buit. Un col·lectiu ciutadà impulsa un procés participatiu per decidir quin ús futur ha de tenir. Tenen diverses propostes per fer i el

col·lectiu que impulsa la iniciativa ciutadana vol que decideixi la ciutadania de la manera més directa possible.

- **Iniciativa:** de baix a dalt
- **Procés:**
 1. Constitució de la Comissió Promotora.
 2. Formulació de la proposta a la ciutadania i a l'ajuntament. Es vol iniciar un cicle de presentacions i xerrades a diferents col·lectius ciutadans (estudiants, tercera edat, associacions professionals...) per presentar les propostes i recollir-ne de noves. Finalment, s'escolliran tres possibles alternatives que seran sotmeses a votació, i es vol que l'opció escollida sigui vinculant per a l'ajuntament.
 3. Procés de recollida de signatures per fer efectiva la iniciativa ciutadana.
 4. Aprovació, per part de l'ajuntament, de la iniciativa ciutadana: s'estableix oficialment les condicions i els procediments de la iniciativa, així com el seu cost.
 5. Informació a les persones que hi poden participar, informant de les alternatives i convidant a la participació en noves propostes i en la votació.
 6. Aportació de propostes i deliberació. Es desplega la fase de participació, on la ciutadania proposa i debat sobre la millor alternativa.
 7. Valoració de la proposta: correspon a la votació i a l'acceptació dels resultats de la iniciativa ciutadana per part de l'ajuntament.
 8. Implementació de la proposta: trasllat de l'ajuntament al nou edifici i es destina l'edifici de l'antic ajuntament al nou ús escollit.
 9. Avaluació del procés i retiment de comptes: des de l'ajuntament i el grup impulsor s'extreuen les lliçons apreses per aplicar en posteriors processos de participació ciutadana i es fa el relat del procés.

La consulta ciutadana

- Cas exemple (hipòtesi): en un municipi, el nombre de gossos de companyia ha crescut espectacularment en els darrers deu anys. La brutícia que generen els animals junt amb l'incivisme d'una minoria de propietaris de gossos està generant un debat ciutadà, que se centra especialment en l'ús i la convivència que hi ha en els parcs i places públiques de la vila. Hi ha hagut situacions d'enfrontament entre veïns i s'ha generat un debat públic sobre la necessitat de limitar l'accés dels gossos als espais públics de la vila. L'equip de govern de

l'ajuntament, decidit a impulsar unes noves ordenances de l'ús de l'espai públic per part dels propietaris d'animals de companyia, proposa una consulta ciutadana on, en essència, s'haurà de decidir si es regula i limita l'accés dels gossos als parcs i places o bé si s'impulsen mesures alternatives que en cap cas suposen posar límits a l'accés.

- Iniciativa: de dalt a baix
- Procés:
 1. Definició i aprovació, per part de l'ajuntament, de la realització de la consulta ciutadana (normalment, publicació per decret d'alcaldia). Constitució de les comissions que estableixi el reglament de participació ciutadana
 2. Informació a les persones que hi poden participar. Correspon a la comunicació que ha de fer l'ajuntament sobre la decisió presa entorn l'endegament de la consulta ciutadana. Justificar la decisió i fer-la comprensible a la ciutadania.
 3. Aportació de propostes i deliberació. Correspon al procés de debat ciutadà que es generarà, i que fins i tot pot comptar amb xerrades i espais de participació específics perquè la ciutadania expressi la seva opinió i deliberi.
 4. Valoració de la proposta. Correspon a la votació, que pot tenir lloc en un dia o durant un període més llarg, amb vot presencial o per mitjans digitals. Un cop es coneixen els resultats, cal comunicar-los oficialment des de l'ajuntament.
 5. Implementació de la proposta. Aplicació de la nova normativa
 6. Avaluació del procés i retiment de comptes. Cal explicar el cost del procés, la participació efectiva, l'impacte de les noves mesures aplicades, etc.

El procés participatiu

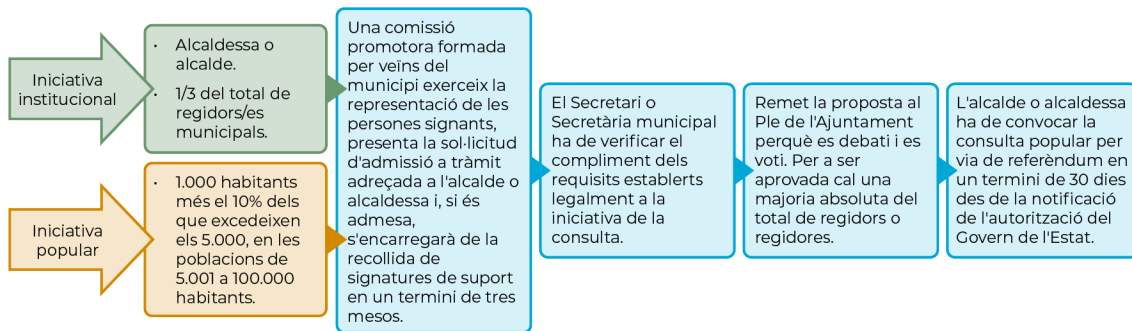
- **Cas exemple (hipòtesi):** un ajuntament vol afegir-se a la tendència dels pressupostos participatius i decideix que el 10% del seu pressupost d'inversió (allò que pot gastar en la millora directa de la qualitat de vida de la ciutadania) serà decidit per part de la ciutadania. Es calculen uns 150.000 € del pressupost de l'any vinent que se sotmetran al criteri ciutadà. Per tal de decidir en quina acció cal fer la despesa, l'ajuntament proposa tres alternatives d'inversió que la ciutadania haurà de prioritzar amb el seu vot en l'elaboració del pressupost participatiu. Opció A: arranament del parc central de la vila, que està molt deteriorat. Opció B: construcció d'una nova piscina municipal. Opció C: iniciar la fase 1 de la construcció d'un nou aparcament subterrani per a la millora de la mobilitat general del municipi.

- **Iniciativa:** de dalt a baix
- **Procés:**
 1. Definició i aprovació, per part de l'ajuntament, de la realització de la consulta ciutadana (normalment, publicació per decret d'alcaldia). Constitució de les comissions que estableixi el reglament de participació ciutadana
 2. Informació a les persones que hi poden participar. Correspon a la comunicació que ha de fer l'ajuntament sobre la decisió presa entorn l'endegament de la consulta ciutadana. Justificar la decisió i fer-la comprensible a la ciutadania.
 3. Aportació de propostes i deliberació. Correspon al procés de debat ciutadà que es generarà, i que fins i tot pot comptar amb xerrades i espais de participació presencials o virtuals específics perquè la ciutadania expressi la seva opinió i deliberi.
 4. Valoració de la proposta. Correspon a la votació, que pot tenir lloc en un dia o durant un període més llarg, amb vot presencial o per mitjans digitals. Un cop es coneixen els resultats, cal comunicar-los oficialment des de l'ajuntament.
 5. Implementació de la proposta. Desplegament de l'acció amb el pressupost participatiu.
 6. Avaluació del procés i retiment de comptes. Cal explicar el cost del procés, la participació efectiva, l'impacte generat amb la nova intervenció en l'espai públic, etc.

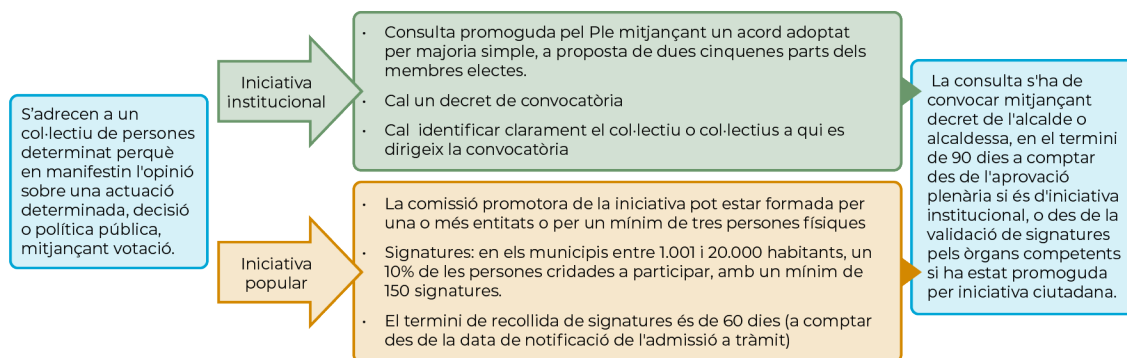
Tal com pot deduir-se, l'estructura procedimental d'un procés de participació ciutadana és força similar en tots ells, venen regulats en cada cas pel reglament de participació ciutadana i les etapes que de manera més comuna no es tenen en compte són les de comunicació final de l'impacte assolit, lliçons apreses i reconeixement públic a les persones que han participat. L'experiència demostra, sens dubte, que aquestes funcions contribueixen a la sostenibilitat de la participació ciutadana.

Ara bé, per deixar aquests procediments més clars, a continuació es reproduïx allò que estableix la Diputació de Barcelona en el seu reglament tipus de participació ciutadana, elaborat per oferir als ajuntaments un model que faciliti la tasca del personal tècnic municipals i que ha de ser objecte d'adaptació a cada municipi.

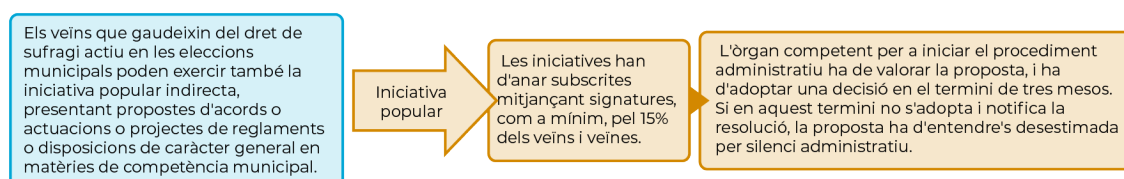
- Procediment si es vol convocar referèndum d'àmbit municipal.

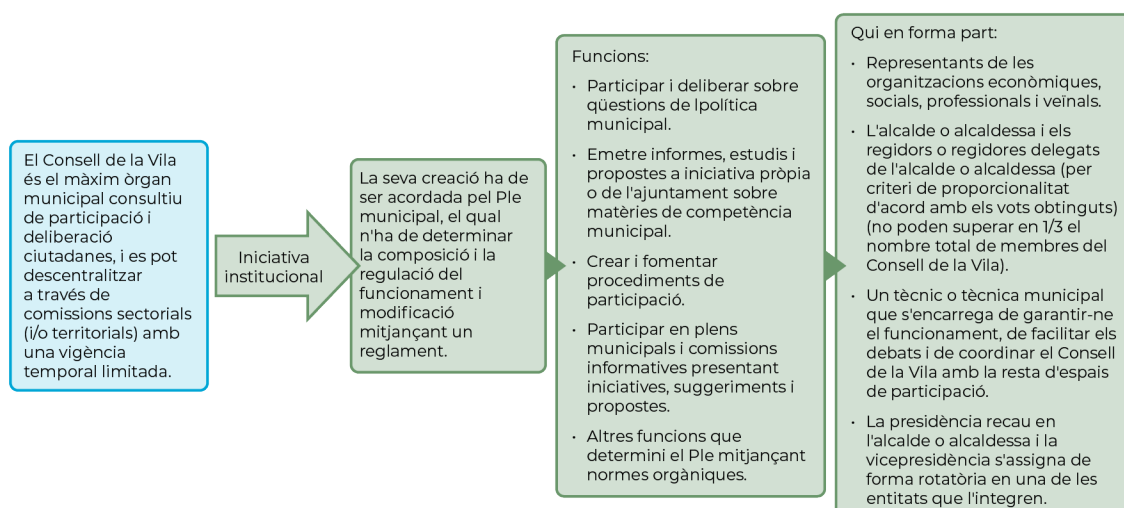
- Procediment si es vol endegar una consulta popular no refrendària de caràcter sectorial.

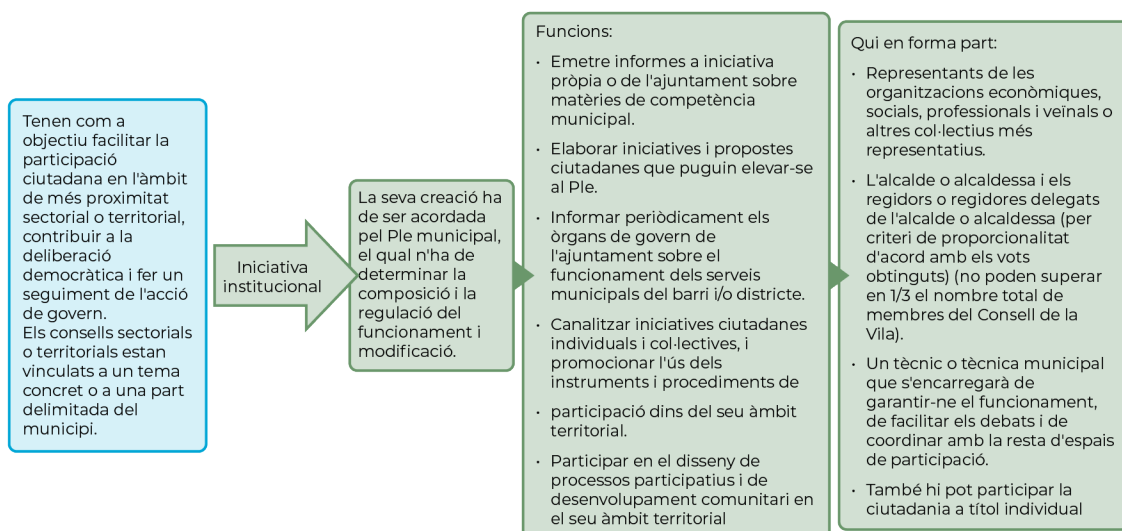
- Iniciativa popular indirecta.

- Consell de la Vila.

- Consells territorials i/o sectorials.

- ... i de manera genèrica, metodològicament, els processos de participació ciutadana han de tenir -com a mínim- les fases següents:

Finalment, en el procés de disseny de la participació ciutadana també cal fer una referència als òrgans estables de participació, com per exemple els consells municipals sectorials (temàtics) o territorials. En aquest cas, alguns dels punts que cal tenir en compte a l'hora de definir en seu funcionament serien:

- **Valorar l'autonomia i la coordinació dels òrgans estables de participació.** Cal convertir els òrgans en espais de cocreació, amb un major grau de cogestió i autonomia. Existeix, també, la necessitat de generar vincles entre ells en un espai comú de coordinació, per aprofitar aprenentatges, generar sinergies i evitar duplicitats.
- **Valorar la incorporació dels canals virtuals als òrgans de participació i la seva hibridació amb els espais presencials.** La qüestió és com incorporar els canals virtuals a la participació realitzada a través dels òrgans, i també sobre com dialoguen aquests espais amb les sessions presencials.
- **Valorar com augmentar la incidència i l'impacte dels òrgans de participació.** La qüestió central és la importància de la comunicació i de la inclusivitat com a elements fonamentals d'incidència política, amb la voluntat de generar impacte.

4. La comunicació en el procés de la participació ciutadana

La comunicació en participació ciutadana ha d'anar més enllà de la informació i la difusió. Aquí, l'objectiu de la comunicació és aconseguir la mobilització del destinatari, és a dir, de la ciutadania. La ciutadania ha de fer -voluntàriament- una acció que des de l'ajuntament o des d'una part de la ciutadania se li demana. Per tant, no hi ha bona comunicació sobre participació si no s'aconsegueix que la part receptora o destinatària es mobilitzi.

Ara bé, a l'escala local i en matèria de participació, la mateixa comunicació ha de ser participativa. Cal deixar de banda la comunicació basada únicament en el màrqueting i la propaganda i dissenyar i executar les campanyes de comunicació amb la ciutadania. La comunicació ha de ser propera, basada en el diàleg i en un pla d'igualtat, de manera que els papers d'emissor i receptor, en més o menys grau, es confonen i s'intercanvien. Només així aconseguirem que una part significativa dels nostres veïns i veïnes s'impliquin en la cosa pública.

Per raons similars, la comunicació en un procés de participació té també les següents característiques. D'una banda, degut al fet que els processos participatius són oberts a tota la ciutadania i aquesta ciutadania és molt diversa, caldrà d'adaptar el missatge a públics diferents i diversificar els canals per arribar-hi. D'altra banda, els processos participatius s'acostumen a dilatar en el temps (normalment, duren diversos mesos) i això fa necessari pensar en una campanya de comunicació capaç de ser eficaç al llarg del temps i d'adaptar-se a fases diferents d'un procés.

Per tot plegat, el pla de comunicació del procés de participació ha de ser -fonamentalment- un instrument de planificació de les accions de comunicació a emprendre definides per tipologies d'accions i perioditzades en el temps. El pla de comunicació aporta coherència a les diferents accions comunicatives, permet fixar prioritats, organitza la tasca i ajuda a aconseguir les fites proposades. Per contra, cal anar en compte perquè el pla no es converteixi en un instrument rígid que ràpidament quedi desconnectat de la realitat del seu entorn.

De manera breu, els principals passos i consideracions que cal tenir en compte són:

1. Conèixer antecedents i context.

Abans d'iniciar la comunicació d'un procés participatiu, cal conèixer els antecedents i en context en el que té lloc. Per desgràcia, en la majoria de casos o bé no es disposa del temps necessari per fer-ho o bé manca la informació (en la majoria de processos de participació, les parts finals d'avaluació, retiment de comptes i retorn a la ciutadania participant no s'executen), i aquest és un contratemps que cal gestionar tant bé com es pugui. De la mateixa manera, la comunicació del procés participatiu s'haurà d'inserir en el marc de la comunicació que l'ajuntament ja fa de manera continuada, per assegurar la rellevància del procés participatiu mitjançant accions de comunicació innovadores. La rellevància de la iniciativa s'ha de posar en escena fent visible que és una aposta forta de l'equip de govern. Finalment, i abans de dissenyar la campanya de comunicació, cal saber amb quins recursos econòmics es compta.

2. Planificar i executar les accions de comunicació.

L'hexàgon representa la sinergia entre els diferents components que integren la comunicació del procés participatiu. No es consideren com a ítems seqüencials sinó com a peces entrelaçades del procés que comparteix un objectiu comú. Aquest objectiu sempre acostuma a ser maximitzar la participació, però cal fixar-se un objectiu concret per a cada acció. Breument, el contingut que estructura el pla de comunicació és el següent:

- **Relat.** El relat és la manera com volem explicar el procés de participació per comunicar-nos, llançant una determinada imatge i un determinat concepte. Relatar és explicar missatges, transmetre idees, coneixement i visions. Relatar és explicar una determinada història, fet o situació amb la finalitat que sigui coneguda, compartida i transmesa en un determinat grup humà. De sempre, la humanitat ha intentat transmetre relats dins les seves comunitats o grups socials, i ho ha fet preservant el contingut del relat en múltiples formats: per tradició oral, pintant a les parets de les coves on s'habitava, pintant pedres, quadres, escrivint en paper, sobre peces de ceràmica, sobre materials orgànics com ossos, pells, fibres tèxtils, paper, pel·lícules per ser visionades i, més recentment, emmagatzemant els missatges que conformen el relat de manera electrònica i digital. En definitiva, relatar és l'art pel qual algú (un narrador de contes per a infants, un joglar, un ajuntament, un partit polític) transmet un missatge, una informació, coneixement, veritat o saviesa a una audiència -sovint de manera velada o subliminal- i ho fa d'una manera entretinguda usant diferents habilitats i canals per assegurar que el missatge és ben rebut, entès, retingut i de nou transmès. Actualment, en institucions, organitzacions complexes i grans empreses que es troben en entorns formats per múltiples dimensions i variables, és útil comunicar usant tècniques de relat

perquè poden ser una manera més efectiva de transmetre i de generar menys resistències al canvi. El relat es fa servir per:

- Gestió de conflictes i abordatge de nous reptes
 - Usar el relat per interpretar el passat i construir el futur
 - Usar el relat per raonar i convèncer
 - En màrqueting, es fa servir el relat per assegurar la fidelitat dels clients
- **Públic.** El públic és el col·lectiu de persones a qui ens dirigim, i el podem dividir en dues o més categories. Es pot fer el plantejament d'establir un únic públic destinatari (per exemple, els habitants del municipi) o diversos públics (joves, infants, famílies, els habitants d'una determinada zona del municipi...). Cal tenir en compte que com més segmenten el públic destinatari (com més categories creem), més complex serà el pla de comunicació. L'objectiu que es proposa quan comuniquem és establir en la ment del públic una imatge positiva i engrescadora del procés de participació.
- **Perfils de ciutadans.** És comú que la ciutadania cridada a participar estigui constituïda per una enorme diversitat de persones que no segueixin de manera uniforme un únic patró, malgrat comparteixin alguna característica comuna. Els perfils ens ajuden a agrupar-les i classificar-les a partir de les característiques i interessos que comparteixen, facilitant-nos així definir els missatges que més hi encaixen i els valors que més els poden incentivar a participar. Així, a tall d'exemple, es poden crear missatges per a famílies, per a adolescents, per a usuaris diaris del vehicle privat, per a la població sedentària...
- **Canals.** En comunicació són els instruments dels que ens servim per fer arribar missatges als destinataris del pla de comunicació. El canal és allò que permet l'emissor, les persones o institucions promotores d'un procés de participació ciutadana, contactar amb el receptor, que és el seu públic. És a través dels canals que el nostre públic ens pot descobrir i és gràcies a la informació que s'hi contingui que es construeix la seva imatge mental del procés de participació. Convé saber a qui estem dirigint els nostres missatges, fer servir els recursos que ens podrien ajudar a entrar en contacte amb el públic idoni i adequar els canals pels quals els transmetem per a que arribin a bon port. Cal, també, fer palès que hi ha canals virtuals i físics, i que qualsevol esdeveniment ens podria servir com a canal físic per projectar el procés de participació. Concretament, quan es parla de canals, hom es refereix a banderoles, missatges radiofònics, butlletins impresos en paper i distribuïts per correu tradicionals, ús de xarxes socials, entre altres.
- **Valors.** Els valors clau són els propis del procés participatiu (transparència, igualtat...) i els que també han de definir l'ajuntament com a institució. Es

relacionen amb allò que busquem que ens identifiqui i cristal·litzen de manera sintètica les motivacions dels diferents perfils de ciutadans. Els valors responen a la pregunta de <<com és el nostre municipi>> o <<com hauria de ser>> i apelen a la ciutadania de manera individual, com a subjecte depositari d'uns drets i unes obligacions que conformen la vida en comú. En aquest sentit, representen un reclam imprescindible per a causar una primera impressió positiva i engrescadora en la ciutadania cridada a participar en el procés participatiu.

- **Missatges.** Els missatges són els continguts literals i gràfics que comuniquem per un canal idoni per arribar a motivar l'interès d'un determinat públic i perfil de ciutadà. Els missatges circulen per mitjans analògics i digitals. Un missatge pot ser textual, visual i en molts casos, integrar i unir ambdós continguts. Una piulada a Twitter o un post a Instagram són exemples de missatges en aquesta direcció. Els missatges s'han de construir tenint en compte tots els costats de l'hexàgon del pla de comunicació i les seves relacions, que són canviants. Tenint en consideració les característiques de cada Canal, el Públic a qui ens dirigim i els seus Perfils o motivacions, s'elaboren missatges en consonància amb el Relat i que reforcin la identitat o Valors del procés de participació.

3. Avaluar el resultat de la comunicació

Finalment, cal fer una avaluació continuada (monitoritzar) de cada una de les accions de comunicació que es planifiquen. És aquí on cal recuperar l'objectiu fixat per a una acció determinada o per a un conjunt d'accions i contrastar. Si l'objectiu s'ha assolit, cal entendre perquè, i si no s'ha assolit, cal analitzar què ha fallat (el missatge no era l'adequat per al públic objectiu? s'ha errat en el canal?) i esmenar.

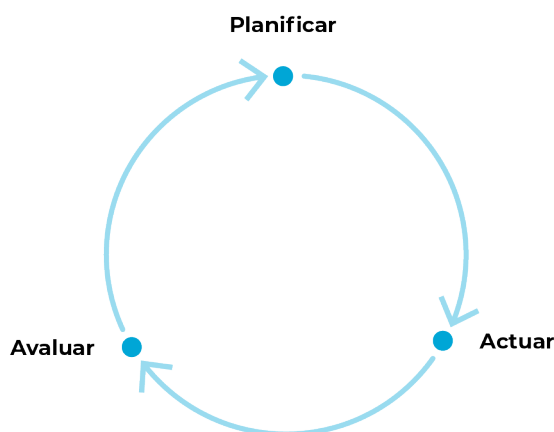

5. L'avaluació de l'impacte dels processos participatius

L'avaluació de processos de participació ciutadana pot ser tan àmplia i aprofundida com hom desitgi, però l'objectiu sempre ha de ser clar i senzill: conèixer els resultats obtinguts en relació a l'objectiu fixat per extreure'n lliçons per aprendre (conclusions) i per comunicar-los a la ciutadania.

En termes generals, avaluar l'encert d'un procés participatiu suposa avaluar una política pública, una disciplina que a casa nostra encara és a les beceroles. De tota manera, en el nivell municipal, cal fer plantejaments senzills que permetin una avaluació factible del procés participatiu per, un cop més, aprendre i comunicar. La primera dificultat per avaluar acostuma a ser no tenir clarament definits els objectius de la participació, i la segona dificultat passa -també habitualment- per no recollir de manera sistemàtica dades objectives sobre la participació. Per tant, aquests dos factors que fan possible l'avaluació posterior han d'estar clarament definits, però s'aconsella fer-ho de manera senzilla i clara mitjançant la corresponent definició d'indicadors per a cada objectiu que es vulgui assolir: a cada objectiu, un indicador qualitatiu o quantitatiu que el mesurarà.

Aquest procediment té la seva lògica en el conegut cercle de la millora continua o cercle de la qualitat, que planteja la necessitat de procedir planificant, després actuant i, finalment, avaluant. Si les persones encarregades de liderar un procés de participació ciutadana tenen en compte aquesta metodologia, serà més fàcil la formulació d'objectius, l'elaboració d'indicadors i l'avaluació.

S'insisteix en la necessitat d'avaluar el procés de participació, però també en la conveniència de fer-ho de manera senzilla i entenedora, seguint les següents pautes:

- **Objectius:** han de ser assolibles, a l'abast de les persones que impulsen el procés de participació i han d'estar formulats de manera clara i entenedora. En general, fixar entre un i tres objectius és més que suficient.
- **Indicadors:** són les construccions quantitatives i qualitatives que permeten objectivar, fer transparent i comunicar l'assoliment dels objectius marcats. Uns

indicadors -quantitatius- senzills poden ser el nombre de persones que han participat en debats ciutadans del procés participatiu, el nombre de vots emesos o el nombre de comentaris i propostes recollides a la plataforma digital. Els indicadors qualitatius acostumen a anar vinculats a enquestes de satisfacció per haver participat en un o altre procés participatiu o l'anàlisi qualitatiu dels comentaris rebuts en una enquesta específica o en posteriors entrevistes d'avaluació que es portin a terme.

- **Recollida de dades i la seva publicació:** és imprescindible planificar a l'avançada com es farà la recollida de dades. Normalment, la pròpia activitat d'un procés participatiu ja genera informació que es pot concretar en dades, però cal tenir la capacitat de recollir-les i analitzar-les. Sovint, les dades hi són però no s'exploten per manca de temps, de coneixement o per manca de propòsit (no saber què fer amb les dades). S'aconsella que les dades o indicadors que resulten del procés d'avaluació es publiquin en forma de gràfics i infografies, per facilitar-ne la seva comunicació, i emprar tants canals digitals com sigui possible (per exemple, publicar els resultats de l'avaluació al web municipal en forma de gràfics o infografies i fer-ne difusió a través de les corresponents xarxes socials sempre serà millor que fer un informe o dossier i deixar-lo penjat en un lloc més o menys accessible del web municipal).

Val a dir, també, que la finalitat de l'avaluació és sempre conèixer per millorar i comunicar, per fer un retiment de comptes a la ciutadania de manera clara i entenedora. En definitiva, l'avaluació de l'impacte dels processos participatius ha de ser quelcom tan imprescindible com senzill, sempre pensant en l'aprenentatge de les persones responsables dels processos participatius i en el retiment de comptes vers la ciutadania.

Finalment, cal insistir en que en la definició general i inicial del procés participatiu ja cal tenir pensada quina serà l'avaluació que se'n voldrà fer i com es portarà a terme, amb quins mitjans, etc. L'avaluació no és quelcom que s'hagi de deixar per al darrer moment. La comunicació dels resultats assolits en el procés de participació depèn de l'avaluació. Alhora, de l'avaluació se'n deriven els aprenentatges per a les tècniques de participació ciutadana i per a qui assumeixi el paper de líder local (tant des de l'ajuntament com des de la societat civil organitzada).

6. L'estat de la participació ciutadana a Sallent

Al municipi de Sallent, Cabrianes i Cornet han tingut lloc diferents experiències de participació ciutadana que posen de relleu que ja es compta amb una trajectòria i un bagatge que fa més fàcil el seu relleu. En aquest apartat es porta a terme el recull de les experiències que hi ha hagut i se'n fa una valoració. L'objectiu és conèixer amb major exactitud quin és el punt de sortida del relleu de la participació ciutadana a Sallent.

Així, per a cada procés de participació ciutadana que s'hagi seguit, s'exposen els resultats obtinguts a partir de la documentació disponible sense entrar en el detall de les actes de les sessions mantingudes, tot i que per al cas de les AMO es fa un recull de les temàtiques tractades.

AMO - Assemblea Municipal Oberta de Sallent

- Reglament que regula el funcionament de l'Assemblea Municipal Oberta de Sallent (2015)
- 2016
- 1a AMO: Acta 29/01/2016: 5 propostes (hi assisteixen 70 persones)
- Seguiment Comissió 15/06/2016 (impacte de la 1a AMO)
- 2a AMO: Acta 30/06/2016: 5 propostes (hi assisteixen 44 persones)
- 3a AMO: Acta 30/11/2016: 4 propostes (hi assisteixen 82 persones)
- 2017
- 4a i 5a AMO: Ordre del dia 04/12/2017
- Temàtiques tractades: antic escorxador; borsa de treball; cura d'instal·lacions, equipament i mobiliari urbà; patrimoni natural i arquitectònic; restauració del riu Llobregat; restauració del parc municipal Pere Sallés; manca de material logístic per fer actes de petit i gran format; mercat de productes ecològics; diverses propostes per a l'espai públic de l'esplai Roques Albes; solidaritat amb els refugiats; nova proposta per a les enramades; modificació de la taxa per la prestació de serveis a les instal·lacions esportives municipals; canvi de denominació oficial de la <<Plaça St. Antoni M. Claret>> per <<Plaça dels Arbres>> mitjançant un referèndum; canvi de nom de l'espai cultural Cal Carrera per Espai Cultural Fàbrica Vella; instal·lació d'un carril bici i plantació d'arbre al carrer Carretera; canvi de nom del Passeig de la Biblioteca per Passeig <<1 d'octubre>>.

Consell de gent gran (Consell de les persones grans del Bages)

- Cinc documents de normativa referida a la comarca del Bages; estatus del consell aprovats el 2018

Consell d'Adolescents

- Tres documents (2020): anunci del Ple de l'Ajuntament aprovant el Consell; notificació a la Direcció General de Joventut de la Generalitat de Catalunya; reglament del Consell

Consell de la Residència

- Reglament de la residència; acord del ple de l'ajuntament (2010) de crear el Consell de Participació de Centre de la Residència Sant Bernat de Sallent; dotze actes del consell, entre 2011 i 2022

Consell d'Infants

- Reglament del Consell (2007); diverses convocatòries de les trobades a Sallent i Plenaris Comarcals(2017-2022); acta 22/02/22 Pista Skate i pati / parc a l'escola Els Pins de Cabrianes (assistència 10 de 12 consellers/es)

Consell Local d'Avaluació i Seguiment del Pla de Barris

- Reglament de funcionament del Consell Local d'Avaluació i Seguiment del Pla de Barris (2012)

Consell de Medi Ambient

- Estatuts del Consell Municipal de Medi Ambient i Sostenibilitat; hi ha 4 actes entre els anys 2011 i 2022 (actes núm. 9, 11, 27 i 28); convocatòria per al juny 2022

Consell Municipal Escolar

- Reglament del Consell Esportiu Municipal
- Actes del Consell, d'entre 2006 i 2021, generalment dels mesos de gener, maig i octubre

Consell Municipal d'Esports

- Estatuts del Consell Municipal d'Esports
- Acords del Ple de l'ajuntament per nomenar els seus representants al Consell (2015 i 2019)

Consell de Ràdio Sallent

- Reglament d'organització i funcionament de Ràdio Sallent
- Quatre actes i quatre convocatòries del Consell de Ràdio Sallent (anys 2022 i 2021)

Òrgan territorial de participació de Cabrianes

- Reglament intern de l'Òrgan Territorial de Participació de Cabrianes (2008)
- Diferents actes i convocatòries per als anys 2017 a 2022

Pressupostos participatius 2016

- L'Ajuntament de Sallent va posar en consideració de la població les principals inversions del 2016-2019, fins un a import de 700.000 euros. Els sallentins i sallentines van poder votar els matins a les oficines municipals i a les tardes a la Biblioteca o electrònicament entre el 22 de febrer i el 3 de març.
- El consistori va presentar sis propostes per millorar la via urbana del municipi:
- Reforma del Pont Pere Otger (pont Vell) mitjançant el sanejament de la calçada, substitució dels revoltos i paviment de les ales de la vorera per peces de formigó, i instal·lació d'una nova barana. Pressupost aproximat: 168.560 euros
- Urbanització de la zona esportiva: es preveuen 27 actuacions, com la creació d'accessos, obertura de tanques, adequació de rampes, serveis d'enllumenat i ampliació de pistes, entre d'altres. Pressupost aproximat: 300.000 euros
- Millora del camí Sallent-Cabrianes: arranjament i reconstrucció de la vorera, neteja de terres i adequació de zones verdes, entre d'altres. Pressupost aproximat: 320.000 euros
- Millora de la zona del cementiri: adequació i pavimentació de la zona d'aparcament i del vestíbul d'accés, amb enllumenat, sanejament i arbrat, entre d'altres actuacions. Pressupost aproximat: 165.000 euros
- Millora del passeig entre el Pont Vell i l'Institut, com la pavimentació de l'espai lateral de la vorera per crear un passeig fluvial i ampliació del tram peatonal. Pressupost aproximat: 80.000 euros
- Rehabilitació i millora d'habitatges desocupats: l'objectiu és augmentar l'oferta de lloguer a preus moderats i potenciar que propietaris d'habitatges buits els cedeixin a l'Ajuntament per rehabilitar-los o millorar-los per llogar. Pressupost aproximat: 100.000 euros

A més, hi ha altres processos participatius que s'han endegat:

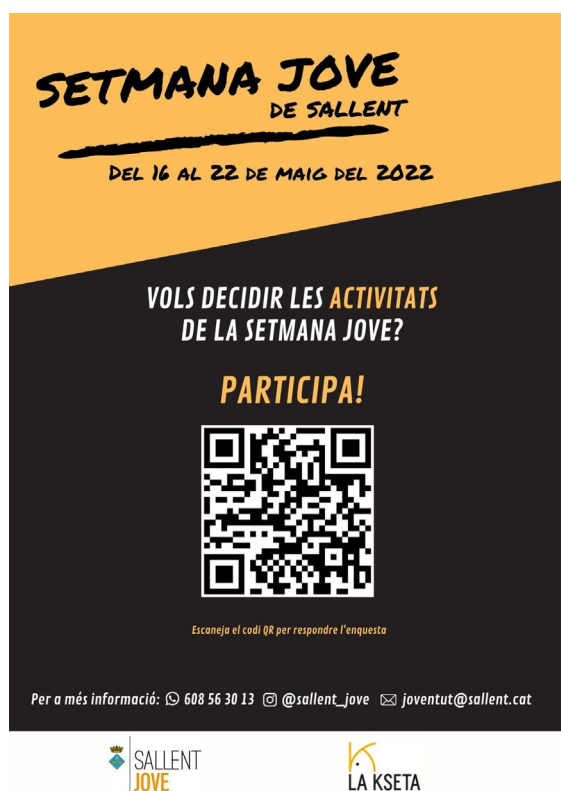
- Enquesta afectació de la COVID-19 a Sallent, Cabrianes i Cornet (2020)
- Pla Director Urbanístic de l'activitat minera del Bages (2021)
- Setmana Jove (2022)

- Pista d'skate (2022)

Com a conclusions en relació a l'estat de participació ciutadana a Sallent, caldria assenyalar els següents punts:

- Les AMO van tenir un període bianual d'intensitat, però sense continuïtat.
- Sobre el paper, Sallent, Cornet i Cabrianes té desplegat un notable nombre de Consells sectorials de participació i un de territorial. El cert, però, és que analitzant la seva activitat la majoria d'ells no produeixen cap resultat i només val la pena esmentar els resultats que obtenen els següents òrgans:
- Consell d'Infants
- Consell Municipal Escolar
- OTP de Cabrianes

Val a dir que el factor clau que fa que un o altre Consell funcioni més o menys és la dedicació d'una persona de perfil tècnic que porti a terme l'impuls i la continuïtat del Consell. Sense aquest suport, sembla ser que la utilitat del Consell en qüestió s'esllangueix.

Igualment, és convenient destacar també el Consell de Ràdio Sallent, que ha tingut continuïtat des del 2013.

La resta de processos participatius identificats són de caràcter divers:

- L'enquesta de l'afectació de la Covid-19 és de caràcter més reactiu i com a procés de participació ciutadana es troba a faltar quina utilitat ha tingut l'enquesta es ella mateixa, més enllà de publicar-ne els resultats al web municipal.
- El procés participatiu del Pla Director Urbanístic de l'activitat minera del Bages ha estat una derivada de l'obligatorietat legal d'incloure processos participatius en l'elaboració i esmena de plans urbanístics.
- La Setmana Jove i la definició de la pista d'*skate* han estat dos processos participatius dirigits a un determinat segment de la població municipal i, malgrat estar metodològicament ben elaborats, tenen un objectiu i un caràcter força acotat.

En conseqüència, la valoració global és la següent. Sallent no ha aconseguit articular una dinàmica sòlida i ben travada, ascendent, en termes de participació ciutadana. A favor hi ha un teixit associatiu potent un ampli sector de la població que s'implica en la resolució de temàtiques d'interès general que afecten el municipi. Des de l'Ajuntament, s'ha fet un desplegament institucional més que notable de consells sectorials de participació ciutadana, però sense un contingut capaç de generar impacte. Cal ressaltar que són els consells que compten amb un suport tècnic els que tiren endavant i adquireixen tot el seu sentit. De tota manera, l'existència de consells sectorials inactius no té perquè ser una mala notícia, atès que poden reactivar-se en el moment que es jutgi oportú. Ara bé, resulta evident que cal aprofundir més en la consolidació de la participació ciutadana.

La resta de processos participatius van en la bona direcció, però han d'agafar intensitat, gruix, ambició: és clar que la participació pot anar més enllà de decidir un programa d'actes o d'un petit equipament municipal. Per tant, la participació ciutadana a Sallent ha de reactivar-se perquè ja té uns antecedents i perquè té el substrat per fer-ho, només cal voluntat i lideratge polític per part dels responsables públics locals per avançar en participació ciutadana, com a pas previ perquè la societat civil sallentina també s'afegeixi al procés.

Per començar a donar un nou impuls és oportú conèixer l'estat de la qüestió, de manera més específica, en relació al posicionament de la part de la ciutadania que estaria més disposada a apostar per implicar-se en la definició d'aquest nou impuls.

Amb aquesta finalitat, sota l'impuls de l'Ajuntament de Sallent es va portar a terme una enquesta al llarg del mes d'octubre de 2022 per conèixer l'estat de la qüestió i obtenir pautes per al futurs passos a fer en aquest sentit. Tal com deia el text introductori de l'enquesta:

Aquesta enquesta és una iniciativa de la regidoria de Participació Ciutadania de l'Ajuntament de Sallent, Cabrianes i Cornet.

Estem treballant per impulsar de nou la participació ciutadana al municipi, doncs es tracta d'una demanda social per fer una societat més democràtica i participativa.

Des de l'Ajuntament estem fent un plantejament global per repensar què és el que hem fet fins ara i esbrinar quines serien les línies de treball en participació ciutadana que caldria abordar en els propers anys, millorant en quantitat i qualitat.

Us convidem a participar en aquest procés recollint la vostra opinió com a regidores i regidors de Sallent o com a representants d'una entitat atesa la vostra trajectòria personal, professional, social, empresarial, cultural o política a la nostra Vila per tal que pugueu compartir el coneixement valuós que en teniu.

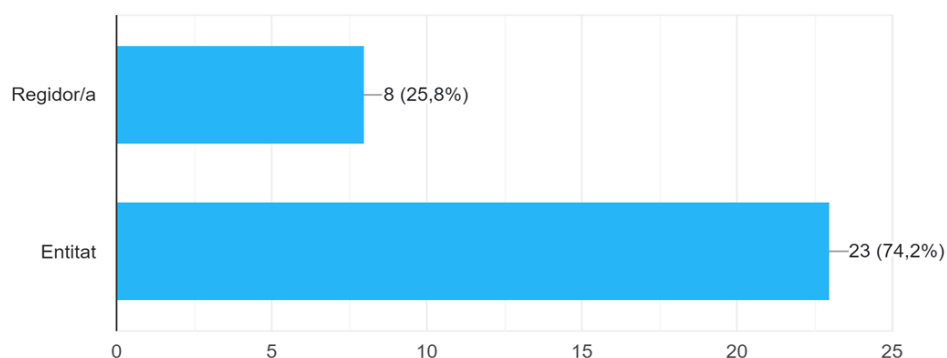
Ben segur que la vostra opinió ens ajudarà.

Gràcies per participar!

Per tant, l'objectiu de l'enquesta és clar, es va enviar a una vuitantena de persones i es van obtenir una trentena de respostes. Les respostes obtingudes, un cop explotades, són les següents:

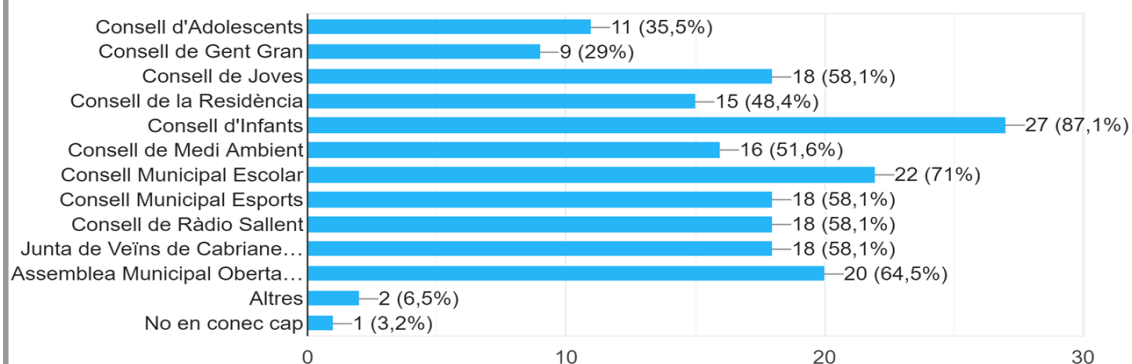
1. Indica en quin col·lectiu pertany.

31 respostes

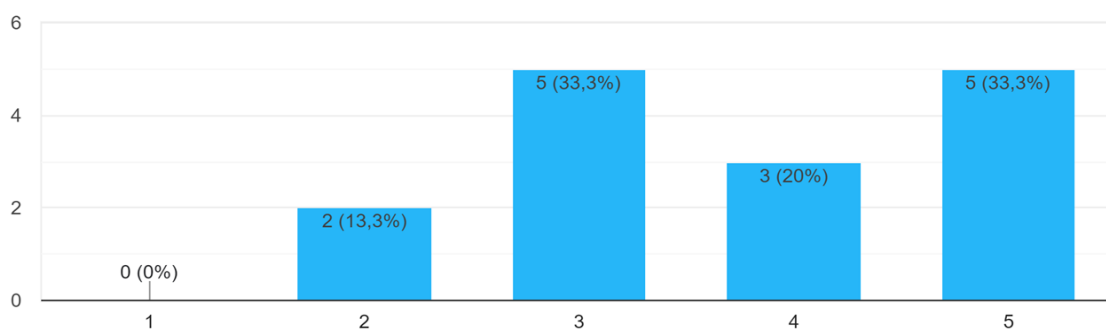
2. Dels òrgans de participació ciutadana que actualment tenim en marxa a Sallent, quins en coneixes? (marca'n tants com en coneguis)

31 respostes

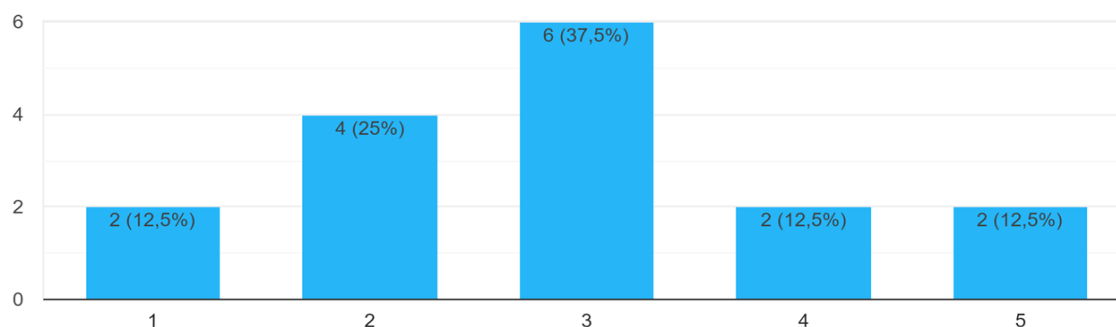

2.2. Quina valoració feu del procés participatiu que es va fer de la nova pista de skate de Sallent, el maig de 2022? Només respon la pregunta en cas que coneguis el procés

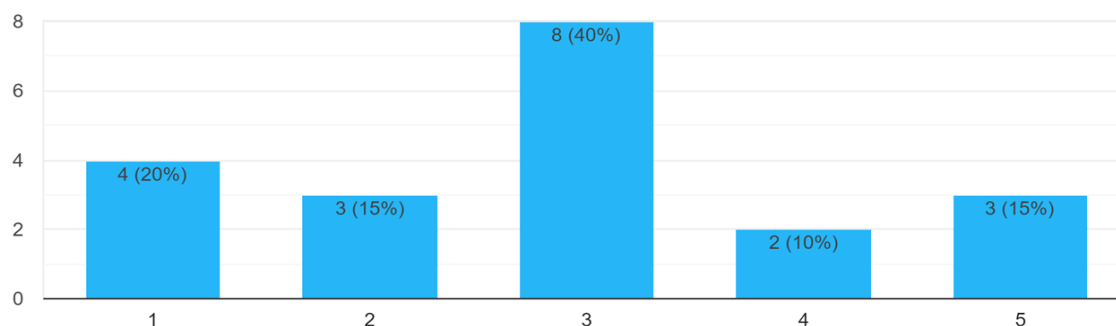
15 respostes

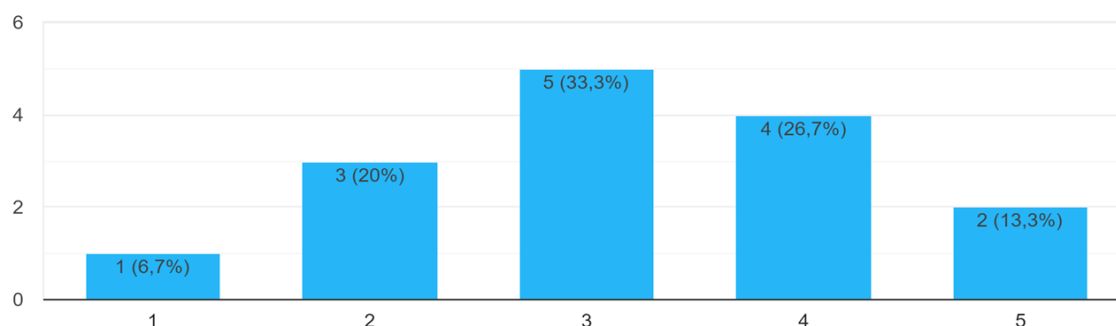
2.3. Quina valoració feu del procés participatiu de la modificació del Pla Director Urbanístic de l'activitat minera al Bages de principis del 2021?...s respon la pregunta en cas que coneguis el procés
16 respostes

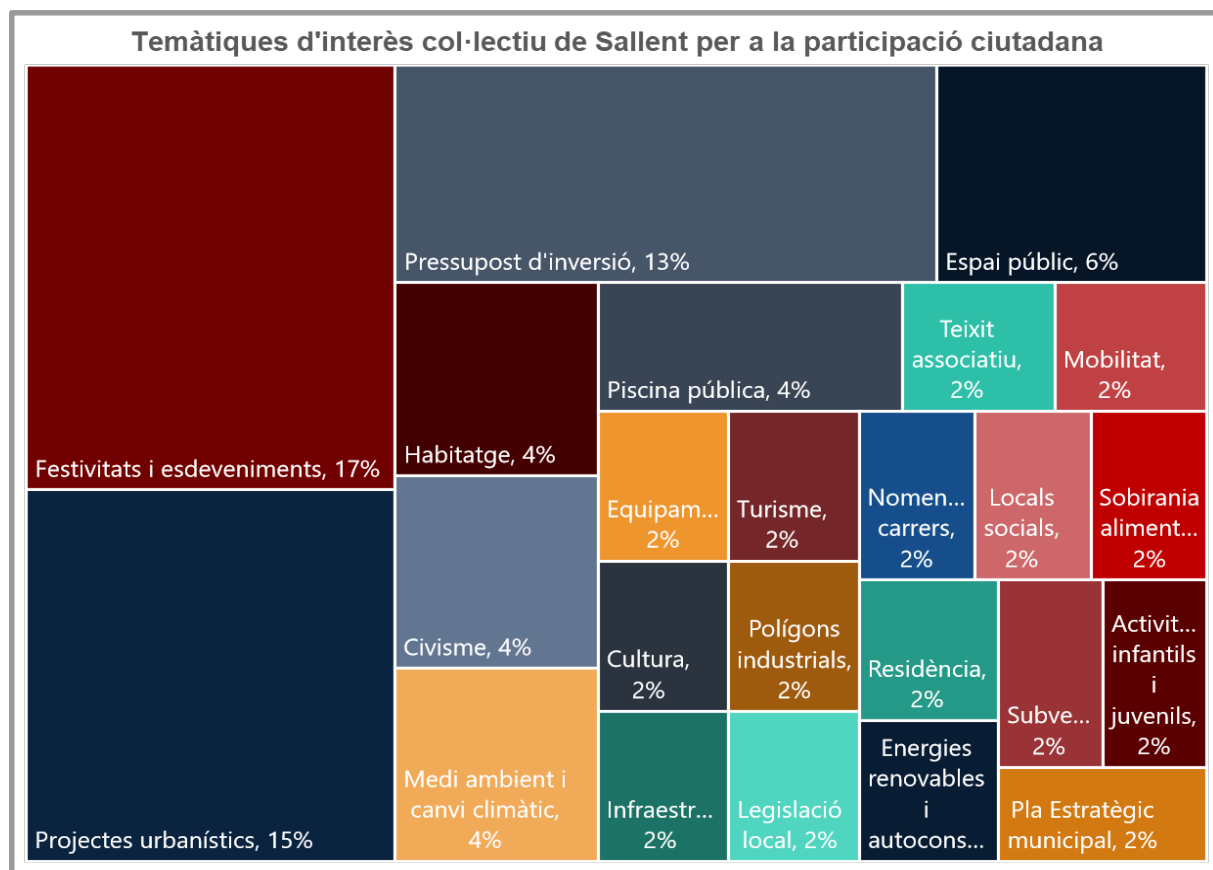

2.4. Quina valoració feu del procés participatiu del Pressupost Participatiu Sallent (700.000 euros, inversions per al 2016-2019) del 2015? Només respon la pregunta en cas que coneguis el procés
20 respostes

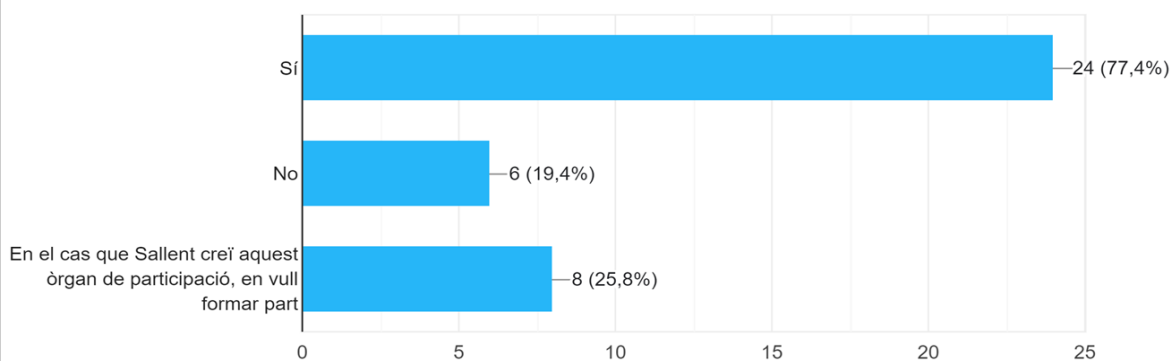
2.5. Quina valoració feu del procés participatiu per decidir quines activitats es van fer per la Setmana Jove 2022? Només respon la pregunta en cas que coneguis el procés
15 respostes

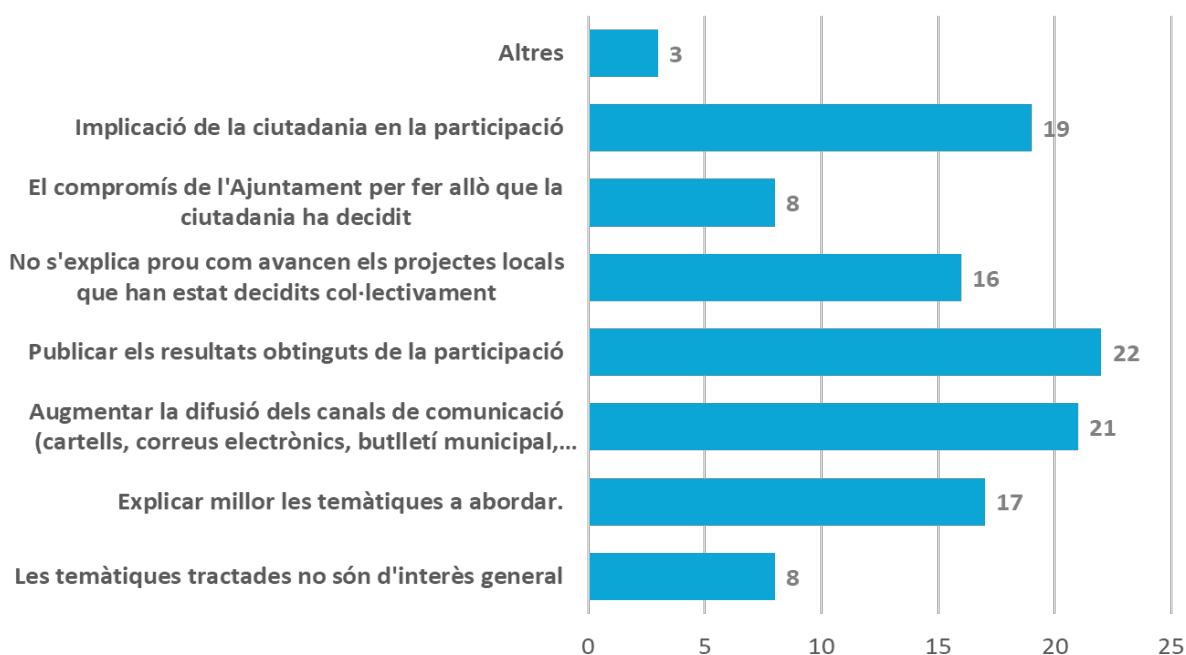

4. Consideres que seria oportú que a Sallent comptéssim amb un òrgan de participació estable, que es reunís regularment, on hi fos l'Ajuntament, ...degar un o altre procés de participació ciutadana?

31 respostes

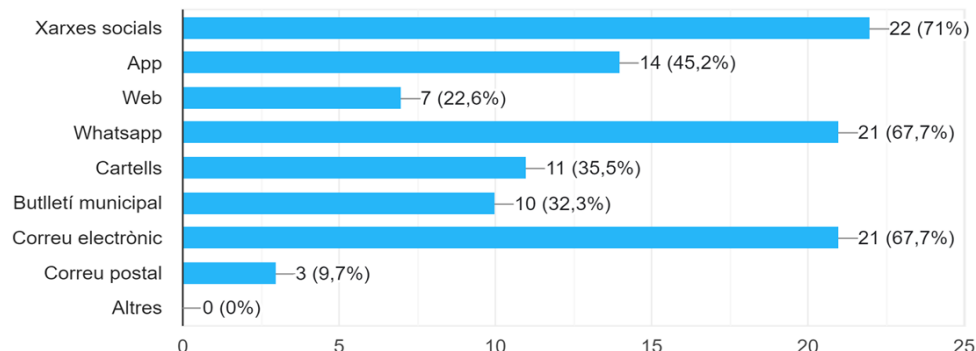
5. Què milloraries dels processos de participació ciutadana de Sallent?

Què creus que és més **urgent** per fer **ARA** en participació ciutadana a Sallent?

- Abans d'una inversió important com ara el passeig del poble nou, camí de l'estació... Haurien de ser consensuats amb la ciutadania, les necessitats que hi ha... Les persones que utilitzen els diferents espais poden aportar idees millors que no pas des de despatxos sobre plànols, des d'on surten idees arquitectòniques molt boniques, però gens còmodes ni pràctiques.
- Un reglament de Participació
- Establir una base de com treballar i organitzar-ho
- Crec que sempre que es fan activitats som les mateixes persones, s'ha de trobar una manera de que tots els nous participants participin i es sentin part activa de la vila. Fer activitats entre diferents cultures.
- Pressupostos
- Ubicació festes
- Activitats culturals. Activitats per joves
- Piscina pública, rehabilitar la casa que va comprar l'ajuntament (la que fa cantonada amb el carrer de l'església), amb diners municipals i posar lloguers baixos per gent gran i joves
- Millora de carrers
- Tema civisme
- inversions en polígons
- Una acció immediata seria buscar canals per implicació a la ciutadania per participar de un projecte global de Sallent en tots els àmbits.
- Tornar a activar les AMO
- Consulta sobre plantejament barri Estació, casc antic més reordenat, adequació del camí Sallent-Cabrianes, entre altres..
- col·laboració amb entitats
- Millorar els canals per fer arribar la informació que genera l'ajuntament.
- Les necessitats que es poden tenir desde Sallent son diferents a les que puguem tenir a Cornet, per això no he contestat gaire re, perquè la nostra realitat es un altre mon, però que respecto que es decideixi desde el poble com es vol el poble
- La dinamització del comerç local i el turisme. Pero apart dels dos àmbits que es poden triar (regidor/a o entitat) quec que fora bo incloure ciutadania
- Tenir el poble més nèt i poder fer alguna cosa amb el insibisme.
- Cap on volem anar? Principals inversions, com es faran, que suposaran pel poble, gastos de manteniment

7. A través de quins canals prefereixes ser informat/da pel que fa a la informació sobre els processos participatius? Pots escollir més d'una opció

31 respostes

Com a conclusions, val a dir el següent:

- Les instàncies de participació més conegudes també són, lògicament, les que més feina fan: Consell d'Infants i Consell Municipal Escolar. Just darrera hi ha el record de les AMO, el que és un indicador de la voluntat de participar
- La valoració del procés de la pista d'skate és globalment positiu, el procés de la participació en el Pla Director Urbanístic és globalment rep una valoració negativa, l'experiència dels pressupostos participatius rep una valoració ambigua, igual com la valoració de la Setmana Jove 2022. Per tant, els processos seguits no han estat, globalment, satisfactoris.
- Les principals temàtiques d'interès col·lectiu estarien vinculades a festivitats i esdeveniments, projectes urbanístics, projectes d'inversió i espai públic.
- També hi ha una opinió molt favorable a comptar amb un òrgan de participació estable i d'àmbit municipals en tractar i decidir les possibles temàtiques de participació ciutadana.
- En relació a allò que cal millorar, destaca <<publicar els resultats de la participació>>, el que fa evident que hi ha una insatisfacció en aquest sentit. A continuació s'especifica <<augmentar la difusió dels canals de comunicació>> i <<implicació de la ciutadania en la participació>>. Com a quart i cinquè punt de millora, s'esmenten <<explicar millor les temàtiques a abordar>> i <<no s'explica prou com avancen els projectes que han estat decidits col·lectivament>>. Per tant, les possibles àrees de millora són prou evidents.
- Finalment, caldria destacar que els canals digitals són els preferits per portar a terme la comunicació dels processos de participació.

8. Full de ruta

Arribat a aquest punt, l'anàlisi de la situació actual i les seves conclusions permeten establir el full de ruta que caldria seguir a Sallent per reactivar la participació ciutadana. Serien els següents:

4. Tothom ha d'entendre el mateix per participació ciutadana, amb independència dels colors polítics majoritaris en els governs municipals. La societat civil organitzada també ha de compartir aquest plantejament.
5. Hi ha una normativa reguladora de la participació: la primera feina seria actualitzar el Reglament de Participació Ciutadana de Sallent, Cabrianes i Cornet a la llum del marc conceptual compartit i aprovar-lo.
6. Reestructurar i endreçar el nombre de consells municipals sectorials que actualment, sobre el paper, existeixen: més val pocs i que funcionin correctament. El Reglament ho ha de regular de manera flexible i deixar clar el funcionament i la composició dels consells municipals sectorials.
7. Decidir sobre la necessitat d'activar el Consell de la Vila amb l'objectiu de reforçar la part cívica del municipi com a eina per enfortir la participació i motivar la ciutadania activa.
8. És funció, també, del govern municipal emprendre accions de dinamització de la participació ciutadana per sensibilitzar en les temàtiques que ja han suggerit: pressupostos d'inversió, projectes urbanístics, habitatge, soroll, festa major, equipaments culturals, turisme, espai públic, sobirania alimentària, activitats per a infants i joves, civisme, etc. (aquestes propostes ja són les recollides a l'enquesta). Regularment, cal fomentar aquest tipus de canals d'escolta activa per recopilar demandes que introdueixin nous temes a l'agenda local.
9. Impulsar l'ús d'eines digitals que acompanyin l'elaboració, la discussió i la priorització de propostes ciutadanes i de processos participatius. Mantenir el caliu de la participació al llarg de l'any i a l'abast de tothom és clau.
10. Per a cada temàtica i en cada moment, caldrà saber escollir el millor instrument i procés de participació. Finalment, fer atenció al rigor metodològic per fer creïbles els processos de participació ciutadana que s'emprenguin: definició del projecte, comunicació i transparència, retiment de comptes (des d'espais de proximitat).

9. Bones pratiques

Cas exemple #1

- **Nom:** procés participatiu sobre les vaquetes a la festa major de Santpedor.
- **Data:** 18 de setembre de 2022.
- **Context:** el 24 de novembre de 2019 Santpedor va posar les urnes i va votar sobre el manteniment de les vaquetes com a acte de la Festa Major en una consulta popular no refrendària impulsada per l'actual equip de govern i com a compromís de tots els grups municipals durant la campanya de les eleccions municipals de 2019 davant d'un tema que crea molt debat al poble. En aquella consulta, que va comptar amb un 37% de participació, el NO a les vaquetes es va imposar per 46 vots de diferència. A principis d'aquest any, un grup de veïns i veïnes de Santpedor van recollir gairebé un miler de signatures per portar a terme una segona consulta. La Llei de consultes populars no refrendàries i altres formes de participació ciutadana permet que passats dos anys es pugui fer una consulta sobre un mateix tema si es té el suport del 10% del cens de més de 16 anys del municipi.
- **Tipologia de procés participatiu:** consulta ciutadana. Ha estat una iniciativa popular i correspon a l'Ajuntament convocar i organitzar la votació. S'ha fet de manera unànime a través d'una comissió formada per tots els grups municipals amb representació a l'ajuntament i els promotors de la consulta.
- **Altra informació:** bases del procés participatiu [aquí](#). Lloc de votació: un únic col·legi electoral amb tres mesos de votació en un equipament públic. Horari de votació: de 9 del matí a 8 del vespre. Van ser cridats a votar els veïns i veïnes de Santpedor majors de 16 anys i que constin empadronats al municipi en data 20 de maig de 2022.
- **Pregunta:** «Santpedor ha de recuperar les vaquetes? SÍ / NO ».

Cas exemple #2

- **Nom:** la transformació del carrer de Guimerà a Manresa.
- **Data:** setembre de 2021.
- **Context:** el projecte preveu convertir el principal carrer comercial de la ciutat en una via de prioritat per a vianants, amb accés restringit i regulat als vehicles, i contempla dos models que es van sotmetre a informació i a la participació de la ciutadania. L'alta complexitat del carrer pel seu paper com a eix comercial planteja algunes dificultats a l'hora de definir el projecte. Cal determinar si es manté o no el pas del bus urbà per aquesta via i, per aquesta raó, el govern municipal ha dissenyat dos models alternatius que contemplen les dues opcions i que sotmetrà a un procés d'informació i participació ciutadana: el «Model A» aposta per mantenir el bus pel carrer Guimerà i el «Model B» preveu suprimir-lo.
- **Tipologia de procés participatiu:** procés participatiu impulsat des de l'ajuntament. No implicava una votació, sinó donar l'oportunitat a la ciutadania d'omplir una enquesta àmplia sobre la seva percepció en relació a la millor alternativa de futur.
- **Altra informació:** un total de 169 persones van participar a les trobades que es van organitzar en el marc dels Consells de Districte, el Consell de Mobilitat, reunions amb comerciants i veïns, i una sessió de presentació. Pel que fa als resultats de l'enquesta, que es va posar a disposició de la ciutadania (persones empadronades a Manresa i majors de 16 anys) durant el període del 15 al 30 de setembre del 2021, es van extreure un total de 637 enquestes bones, de les quals 334 es contestar a través de la plataforma [Decidim Manresa](#). En paper se'n van recollir 372. Es va optar pel «Model B».

**PARTICIPACIÓ
CIUTADANA**

Cas exemple #3.

- **Nom:** pressupostos participatius 2023 – 2024.
- **Data:** en procés durant l'any 2022.
- **Context:** el pressupost participatiu és una eina de democràcia directa que permet a la ciutadania decidir sobre els pressupostos públics. Enguany, els veïns i veïnes de Mataró podran proposar, donar suport i decidir el destí de 1.500.000 d'euros de la partida d'inversions del Pressupost municipal de 2022. A partir de les propostes realitzades per la ciutadania i els Consells Municipals de participació, se n'escolliran un total de 18 propostes. Així, la ciutadania, mitjançant el seu vot directe, decidirà incorporar-les com a accions a realitzar en el proper pressupost municipal. Cada ciutadà/ana pot presentar una o dues propostes que no superin els 750.000 €. Es segueix un procés de priorització i la ciutadania de Mataró decidirà, sobre un total de 18 propostes, quines s'han d'incorporar al Pressupost municipal dels anys 2023 i 2024. La participació es farà a través de la plataforma www.decidimmataro.cat que permetrà proposar, consultar, votar i disposar en tot moment d'informació actualitzada sobre el procés.
- **Tipologia de procés participatiu:** procés participatiu / consulta ciutadana impulsat des de l'ajuntament, que ha pres la decisió d'iniciar els pressupostos participatius.
- **Altra informació:** Mataró vehicula els seus processos de participació ciutadana a través de l'esmentada plataforma, en temàtiques com l'Agenda Urbana 2030, l'Ordenança de Civisme i Convivència, transició digital, recollida selectiva (porta a porta) i altres qüestions vinculades a la gestió urbanística del municipi.

10. Glossari de termes en participació ciutadana

A continuació es reproduïen alguns dels termes de participació ciutadana que apareixen a la publicació *Quaderns de Participació Ciutadana 07* de la Diputació de Barcelona:

- **Apoderament:** procés mitjançant el qual els individus i els grups socials recuperen i incrementen conscientment la seva capacitat de decisió, lideratge i influència sobre els altres, les institucions o la societat.
- **Associació:** persona jurídica privada constituïda per tres o més persones unides de manera voluntària, lliure i solidària per aconseguir, sense afany de lucre, una finalitat comuna d'interès general o particular.
- **Audiència:** convocatòria oberta a la ciutadania per part de l'Administració corresponent, per sotmetre a consideració o informar sobre algun tema o assumpte d'interès general.
- **Avaluació participada o participativa:** estratègia metodològica consistent en la implicació de tots els agents en la valoració conjunta d'un programa o projecte que es converteix en un procés d'aprenentatge de les persones implicades.
- **Ciutadania:** condició que tenen les persones que pertanyen a una comunitat política, social i econòmica, les quals tenen reconeguts, pel fet de formar-ne part, uns determinats drets i deures. El concepte inclou la ciutadania a títol individual (persones que participen en processos i espais participatius com a ciutadans i ciutadanes interessats en la participació i no com a representants d'alguna entitat), els col·lectius no registrats (sovint tenen força incidència política) i les entitats.
- **Comissió de seguiment:** en un procés participatiu, espai per al seguiment, la supervisió i la reorientació del procés i per debatre entorn dels objectius, de l'estratègia seguida i dels resultats que es van obtenint.
- **Comissió promotora:** conjunt de persones implicades en un procés participatiu que assumeixen un grau de corresponsabilitat i protagonisme alts, amb funcions de disseny metodològic, dinamització i impuls. També pot rebre el nom de Grup Impulsor o Grup Motor.
- **Consell de ciutat:** màxim òrgan consultiu i de participació en el qual els representants de l'Ajuntament i la ciutadania debaten els afers principals de la ciutat.
- **Consulta popular no refrendària:** convocatòria feta per les autoritats a un col·lectiu de persones determinat perquè manifesti la seva opinió sobre una determinada actuació, decisió o política pública mitjançant votació.
- **Consulta popular refrendària (referèndum):** instrument de participació directa en què la ciutadania decideix o emet la seva opinió a les urnes sobre qüestions polítiques de transcendència especial, a través del sufragi universal i secret.

- Coproducció de polítiques públiques: nova estratègia d'acció pública en què una xarxa d'actors formada per ciutadania, organitzacions i institucions produeixen polítiques públiques en condicions d'igualtat.
- Deliberació: debat ciutadà, obert i equilibrat, que es produeix en un procés participatiu, de manera que tothom pugui expressar les seves idees en condicions d'igualtat i de llibertat.
- Democràcia participativa: concepte que planteja complementar la democràcia representativa incorporant elements de la democràcia directa, amb una implicació política de la ciutadania més freqüent i directa.
- Democràcia representativa: règim polític en què la ciutadania delega la sobirania en representants escollits mitjançant eleccions periòdiques i competitives per sufragi universal, lliure, igual, directe i secret.
- Devolució: retorn a la ciutadania, per part de l'Administració, de tota la informació, documentació i resultats d'un procés participatiu, així com dels compromisos que se'n deriven.
- Diagnòstic participatiu o compartit: anàlisi que aporta un coneixement de la realitat i que recull no només dades objectives, sinó també les diferents visions i percepcions dels seus actors, amb l'objectiu que aquesta anàlisi sigui consensuada, transformadora i orientada a l'acció.
- Govern obert: nova forma de governar que se sustenta en la relació i el diàleg permanents i bidireccionals entre l'Administració i la ciutadania a l'hora de definir i aplicar les polítiques públiques.
- Governança: forma de governar basada en la gestió de les relacions entre els diferents nivells de govern, la societat civil i el sector privat per a l'elaboració i la gestió de les polítiques públiques.
- Grup d'interès: agrupació de persones físiques o jurídiques de caràcter privat i/o organització sense personalitat jurídica que tenen l'objectiu d'influir en les polítiques públiques en defensa d'un interès propi, de tercers o d'un interès general.
- Grup motor: conjunt de persones implicades en un procés participatiu que assumeixen un grau de corresponsabilitat i protagonisme alts, amb funcions de disseny metodològic, dinamització i impuls.
- Òrgan formal de participació: instrument de participació permanent, anomenat també òrgan estable de participació, espai estable de participació, consell municipal, consell ciutadà, consell consultiu o comissió ciutadana, que està format per representants d'entitats i polítics i, de vegades, experts i ciutadania a títol individual amb una lògica sectorial, territorial o de vila i que té

una funció de consulta, assessorament, deliberació i proposta per incidir en determinades polítiques públiques. Els òrgans de participació són els mitjans de trobada regular entre la ciutadania i l'Ajuntament per debatre i recollir, de manera continuada, les seves opinions i propostes sobre les actuacions municipals.

- Participació ciutadana: dret de les persones d'intervenir, de forma individual o col·lectiva, en la definició, l'aplicació i l'avaluació de les polítiques públiques.
- Plataforma digital de participació ciutadana: eina telemàtica que una Administració posa a l'abast de la ciutadania per participar en la presa de decisions de caràcter públic (per exemple, la plataforma Decidim).
- Pressupost participatiu: procés participatiu a través del qual la ciutadania participa directament en l'elaboració dels pressupostos públics d'un territori en concret.
- Procés participatiu: actuació institucionalitzada destinada a facilitar i promoure la intervenció de la ciutadania en la definició i planificació de les polítiques públiques locals. Seqüència d'actes, delimitats en el temps i dirigits a promoure el debat i el contrast d'arguments entre la ciutadania o entre aquesta i els responsables municipals, a fi de recollir-ne les opinions i propostes respecte d'una determinada actuació municipal.
- Reglament de participació ciutadana: norma jurídica que estableix el règim jurídic, les modalitats, el procediment, la realització i la convocatòria dels instruments i mecanismes de participació ciutadana en l'àmbit municipal.
- Retiment de comptes: presentació davant la ciutadania de la relació d'objectius, accions, recursos utilitzats i resultats de la gestió política i administrativa, per al seu control extern.
- Transparència: acció proactiva de l'Administració per donar a conèixer la informació relativa als seus àmbits d'actuació i les seves obligacions.
- Vot electrònic: emissió del vot utilitzant mitjans electrònics diferents dels mitjans tradicionals.

Referències

- Ajuntament de Barberà del Vallès [Reglament de participació ciutadana](#), data de consulta: setembre de 2022
- Ajuntament de Girona [Participació Ciutadana](#), data de consulta: setembre de 2022
- Ajuntament de Mollet del Vallès [Participació ciutadana](#), data de consulta: setembre de 2022
- Diputació de Barcelona (2020) [Guia de comunicació per a processos de participació ciutadana](#), elaborada per l'Apòstrof, SCCL
- Diputació de Barcelona [Glossari de participació ciutadana](#), Quaderns de participació ciutadana
- Diputació de Barcelona (2018) [Eines de participació ciutadana. Metodologies i tècniques per a l'acompanyament de processos participatius](#), Sèrie Benestar i Ciutadania
- Diputació de Barcelona [Participació ciutadana](#), data de consulta: setembre de 2022
- Diputació de Barcelona (2021) [Els òrgans de participació ciutadana: nous escenaris de futur](#) Grup de treball intermunicipal sobre òrgans de Participació ciutadana, Servei d'Agenda 2030 i Participació
- Generalitat de Catalunya. [Què és Participació ciutadana a Gencat](#), data de consulta: setembre de 2022
- Generalitat de Catalunya [Avaluació de la participació ciutadana a la Generalitat de Catalunya](#), data de consulta: setembre de 2022
- Generalitat de Catalunya [Processos participatius a la Generalitat de Catalunya 2018-2019: memòria i avaluació](#), data de consulta: setembre de 2022
- Josep Lluís Martí (2016) [Recull de normativa sobre participació ciutadana en l'àmbit local](#), Diputació de Barcelona, Sèrie Benestar i Ciutadania
- Participa Catalunya [Portal per a especialistes en participació ciutadana](#), data de consulta: setembre de 2022.